

SPRAWOZDANIA
TOWARZYSTWA NAUKOWEGO
W TORUNIU

59

1 I 2005 — 31 XII 2005

TNT

TORUŃ 2006

I-10165

E.2500/07

SPRAWOZDANIA
TOWARZYSTWA NAUKOWEGO
W TORUNIU

Nr 59

1 I 2005 – 31 XII 2005

SPIS TREŚCI

I. DOROCZNE WALNE ZGROMADZENIE TOWARZYSTWA

Przemówienie prezesa Towarzystwa prof. dra hab. Andrzeja Woszczyka ...	5
Wykład prof. dra hab. n. med. Waldemara Jędrzejczyka „Nanotechnologia w medycynie”	12
Protokół Walnego Zgromadzenia członków Towarzystwa Naukowego w Toruniu w dniu 20 II 2006 roku	16
Sprawozdanie z czynności Towarzystwa Naukowego w Toruniu za rok 2005	19
Sprawozdanie z gospodarki finansowej Towarzystwa Naukowego w Toruniu za rok 2005	24
Protokół z posiedzenia Komisji Rewizyjnej Towarzystwa Naukowego w Toruniu w dniu 30 I 2006 roku	27
Zmiany w składzie Towarzystwa	29

II. SPRAWOZDANIA Z POSIEDZEŃ

WYDZIAŁ I

<i>Ruciński Robert</i> , Studia uniwersyteckie młodzieży z wielkich miast pruskich w średniowieczu	31
<i>Mikulski Krzysztof</i> , Społeczeństwo Torunia wobec procesów modernizacyjnych w XVII–XVIII w.	31
<i>Nowakowski Andrzej</i> , Początki Torunia w świetle źródeł archeologicznych	31

WYDZIAŁ II

<i>Krajewska Monika</i> , Polsko-rosyjski słownik Lemowych neologizmów ...	31
<i>Kamper-Warejko Joanna</i> , Pieśni pasyjne i wielkanocne w Kancjonale Piotra Artomiusza (Toruń 1601)	31

<i>Mielczarek Joanna</i> , Opis języka czeskiego rękopisu ze zbiorów Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu	32
Posiedzenia Komisji Filologicznej	32
Posiedzenia Komisji Historii Sztuki i Konserwatorstwa	32
Posiedzenia Komisji Bibliografii i Bibliotekoznawstwa	32

WYDZIAŁ III

<i>Łysiak Marian</i> , 120 lat chirurgii toruńskiej	32
Posiedzenia Komisji Geograficzno-Geologicznej	32
Posiedzenia Komisji Nauk Medycznych	34

WYDZIAŁ IV

Posiedzenia Komisji Ekonomicznej	35
--	----

III. MATERIAŁY BIO- I BIBLIOGRAFICZNE CZŁONKÓW WYDZIAŁÓW TNT

Wydział I

Oliński Piotr	40
---------------------	----

Wydział II

Zientara Włodzimierz	44
----------------------------	----

WYDAWNICTWA TOWARZYSTWA NAUKOWEGO W TORUNIU ZA ROK 2006	50
--	----

Drac Pom

09050

I

DOROCZNE WALNE ZGROMADZENIE TOWARZYSTWA w dniu 20 lutego 2006 r.

PRZEMÓWIENIE PREZESA TOWARZYSTWA
PROF. DRA HAB. ANDRZEJA WOSZCZYKA

Zebranie założycielskie Towarzystwa Naukowego zostało zwołane w 1875 r. Przybyło około 50 osób – ziemian, księży, lekarzy i przedstawicieli innych zawodów i po głębokiej refleksji i debacie postanowiono powołać do życia Towarzystwo Naukowe w Toruniu i uchwalono jego „ustawy”, czyli statut. Ustalono w nim, że walne zgromadzenia nowo powołanego Towarzystwa będą się odbywały zawsze w rocznicę urodzin Mikołaja Kopernika. I zgodnie z tym postanowieniem zaprosiliśmy Państwa na doroczne spotkanie w 533 rocznicę urodzin Wielkiego Torunianina.

Wcześniej, zanim Towarzystwo Naukowe powstało, przez wiele lat trwały działania przygotowawcze. Rosnąca inteligencja polska Pomorza Gdańskiego i Prus Zachodnich, od połowy XIX w. coraz częściej objawiała swe aspiracje naukowe i potrzebę poznania przeszłości materialnej i duchowej swych ziem. Nie wystarczyło już istnienie takich organizacji jak Towarzystwo Moralnych Interesów Ludności Polskiej, Towarzystwa Pomocy Naukowej dla Młodzieży czy innych organizacji gospodarczych i samorządowych. Nasi przodkowie postanowili stworzyć organizację, która w sposób zdecydowany pomagałaby spełniać ich aspiracje naukowe, ale też rozbudzać poczucia patriotyczne i więzi narodowej społeczeństwa Torunia i całych Prus Zachodnich. Niemate też znaczenie miała rosnąca presja germanizacyjna i uświadomienie konieczności obrony polskości tych ziem. Obchody 400-lecia urodzin Kopernika i chęć załączenia Wielkiego Astronoma przez pruskiego okupanta te aspiracje jeszcze bardziej wzmocniły.

Powołali więc organizację, która służyć miała nauce i społeczeństwu. I takim celem organizacja ta służy do dzisiaj. A była to pierwsza polska organizacja naukowa na Pomorzu. Pragniemy, razem z Towarzystwem Dziedzictwa Kulturowego Torunia, upamiętnić ten fakt tablicą pamiątkową na miejscu jego powstania, czyli na budynku dzisiejszego hotelu „Trzy Korony”. Z tej okazji też

zorganizowaliśmy specjalne publiczne spotkanie: profesor Szczepan Wierchostawski wygłosił w tej sali wykład pt. „Narodowi i nauce. 130-lecie powstania Towarzystwa Naukowego w Toruniu”.

Nasi Ojcowie Założyciele byli świadomi tego, że sami muszą zadbać o materialne podstawy istnienia organizacji, którą powołali do życia. I przez kilka dziesiątków lat dbali o te podstawy. Składki i dotacje były podstawą finansów Towarzystwa. Szybko też postanowiono zbudować lokal dla Towarzystwa. W warunkach okupacyjnych nie można było go nazwać inaczej jak Muzeum. Bo i rzeczywiście w tym gmachu gromadzono pamiątki archeologiczne i inne świadectwa kultury tych ziem, otworzono też hotel, by goście z odległych czasem miejscowości prowincji pruskiej mogli znaleźć przyjazne środowisko pobytu i spotkań w gronie Polaków.

Aby zbudować gmach Towarzystwa, członkowie założyciele i licznie podążający ich śladem inni członkowie nie szczędzili grosza i okazałej często części swych majątków, jak np. Michał Szczaniecki, ziemianin z Nawry, skarbnik TNT w latach 1875-1897 i wiceprezes w latach 1897-1918.

Zgodnie z zadaniami statutowymi zbierano pamiątki historycznej przeszłości tych ziem Pomorza, ale też gromadzono dokumenty kultury i literatury. To w tych zbiorach są zaczątki przyszłego Muzeum Okręgowego w Toruniu. To w tym gmachu powstała i przez przeszło 50 lat funkcjonowała Książnica Miejska im. Mikołaja Kopernika. To w tym gmachu znajdowali azyl twórczy przybywający po II wojnie światowej do Torunia uczeni z Wilna i Lwowa, aby budować fundamenty Toruńskiej Almae Mater.

Dziś rola naszego Towarzystwa jest inna. Ale podobnie jak od samego początku swego istnienia jest to samorządna korporacja uczonych i ludzi zainteresowanych różnymi dziedzinami wiedzy, pragnących poznawać otaczający świat w każdym jego wymiarze i wykrywać występujące w nim prawidłowości. Zadaniem uczonych jest zdobywanie wiedzy o rzeczywistości i przekazywanie jej społeczeństwu. Człowiek jest tyle wart, ile daje z siebie innym. Miarą wartości środowiska naukowego jest zaspokajanie potrzeb społeczeństwa na wiedzę, którą to społeczeństwo tworzy, przekazywanie jej tym, którzy tę wiedzę wykorzystają w swej pracy i tym, którzy chcą się uczyć z wewnętrznej potrzeby wzbogacania swej osobowości. I to w istocie robimy: prowadzimy różnego rodzaju badania, głównie historyczne, publikujemy ich wyniki w książkach i artykułach. Rozsyłamy te produkty naszej pracy do wielu instytucji na całym świecie. Wydaliśmy 11 pozycji książkowych o łącznej objętości 223 arkuszy wydawniczych.

Propagujemy wyniki badań naukowych poprzez wykłady publiczne. Trwają nasze „Toruńskie Spotkania z Nauką”, które cieszą się dużym zainteresowaniem. Od ostatniego Walnego Zgromadzenia odbyło się 11 wykładów publicznych z różnych dziedzin nauki: od prawa, przez historię, biologię molekularną do medycyny.

Ustanowiliśmy nagrodę TNT im. Konrada i Marty Górskich za najlepsze prace z teorii i historii literatury polskiej – medal im. K. i M. Górskich. Ogłosiliśmy ogólnopolski konkurs. Nadeszły 24 prace. Jury Konkursu, które stanowiła Komisja Filologiczna Wydziału TNT, przyznało 3 nagrody czterem osobom i 3 wyróżnienia. Medale i dyplomy wręczył laureatom Prezydent Torunia w dniu 22 czerwca – w dniach święta Torunia 2005 r.

Współorganizowaliśmy 3 konferencje międzynarodowe: Colloquia Torunensia, imprezy V Festiwalu Nauki i Sztuki, wykonujemy 4 projekty badawcze na zlecenie Ministerstwa Nauki i Edukacji.

Prowadziliśmy prace remontowe i adaptacyjne w gmachu Towarzystwa.

Dziś nie mamy majątnych członków, którzy mogliby wspierać nasze działania. Liczyć musimy na grosz państwowy i samorządowy i mieć nadzieję, że te władze coraz lepiej będą rozumieć społeczny i naukowy sens istnienia takich instytucji jak nasze Towarzystwo. Niestety coraz trudniej nam i innym podobnym towarzystwom trafić ze zrozumieniem naszej misji i roli do decydentów. Ostatnio przyjęte w 2005 r. ustawy o szkolnictwie wyższym i o finansowaniu uprawiania nauki w ogóle problemu potrzeby finansowania towarzystw naukowych nie widzą. Powstaje wprawdzie obywatelski projekt ustawy o towarzystwach naukowych, ale praktyka jest taka, że np. w roku 2005 średnia dotacja państwowa dla nich wyniosła w Polsce niespełna 12 tys. złotych. Pozostaje nam więc mieć nadzieję, że lokalne władze, miasta i województwa, w których już przeszło 130 lat działamy, zechcą, co najmniej, jak dotychczas, docenić naszą pracę odpowiednią kwotą, abyśmy jeszcze lepiej mogli służyć nauce, miastu i społeczeństwu.

Na koniec 2005 r. Towarzystwo nasze liczyło 497 członków, w tym 216 członków wydziałów, 4 członków honorowych i tylko jednego członka wspierającego. Niestety odeszło od nas na zawsze 7 członków, ale mogliśmy powitać w naszym gronie 14 nowych członków.

Stanisław Piotr Balcerzyk urodził się 29 czerwca 1932 r. w Płocku. Jego ojciec był pracownikiem sądowym. Do roku 1945 mieszkał w Lublinie i tam ukończył Szkołę Powszechną. Od 1945 r. był mieszkańcem Torunia. Tu uzyskał wykształcenie średnie w Gimnazjum i Liceum im. M. Kopernika, zdając egzamin dojrzałości w 1950 r., a następnie, jako zwycięzca I Olimpiady Matematycznej, podjął studia matematyczne na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika. Na UMK ukończył studia I stopnia w 1953 r., a następnie odbył studia II stopnia na Uniwersytecie Wrocławskim, uzyskując magisterium z matematyki teoretycznej w 1955 r.

W latach 1955-1958 był aspirantem Grupy Algebry Instytutu Matematycznego Polskiej Akademii Nauk. Stopień „kandydata nauk matematycznych” (doktora) uzyskał tam w czerwcu 1959 r., a stopień docenta (dr hab.) w styczniu 1962 r. Od października 1958 r. pracował w Instytucie Matematycznym PAN jako starszy asystent, od września 1959 jako adiunkt, od lipca 1962 jako docent

etatowy, od października 1967 jako profesor nadzwyczajny, a od grudnia 1974 jako profesor zwyczajny. W 1991 r., na podstawie „porozumienia stron” przeniósł się na etat profesora zwyczajnego do Instytutu Matematyki UMK, z którym zresztą cały czas współpracował.

Profesor Balcerzyk w latach od 1968 do 1991 był kierownikiem Zakładu Algebry Instytutu Matematycznego PAN oraz członkiem i zastępcą przewodniczącego Rady Naukowej tego Instytutu, a w latach 1976-1990 kierował grupą tematyczną „Algebra z Teorią Liczb” Problemu Międzyresortowego 01.01. W latach 1976-1987 był członkiem Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej. Sprawował też funkcję wiceprezesa i prezesa Polskiego Towarzystwa Matematycznego (odpowiednio 1975-1977 i 1985-1987) oraz był członkiem komitetów redakcyjnych paru międzynarodowych czasopism matematycznych. Rok akademicki 1960/61 spędził w USA, gdzie był wykładowcą w University of Kentucky w Lexington.

Od 1956 r. profesor Balcerzyk prowadził wykłady i seminaria w Instytucie Matematyki UMK, na warunkach częściowego zatrudnienia, a od 1991 do przejścia na emeryturę w 2002 r., jego głównym miejscem pracy był Uniwersytet Mikołaja Kopernika. Tu, razem z prof. Jerzym Łosiem i prof. Edwardem Sasiadą, uczestniczył w powstawaniu i rozwoju ośrodka badań algebraicznych. Początkowo główną dziedziną jego badań była teoria grup abelowych, potem rozszerzona o algebrę homologiczną i topologię algebraiczną. Jest autorem pierwszej w Polsce monografii pt. „Wstęp do algebry homologicznej”. Później przetłumaczył na język polski i dokonał uzupełnień w podstawowej monografii E. Spaniera pt. „Topologia algebraiczna” oraz, wraz ze swym uczniem prof. Tadeuszem Józefiakiem, napisał książkę „Pierścienie przemienne”, która została wydana w języku angielskim przez wydawnictwo Horwood i PWN. Owocem jego badań jest ponadto 100 publikacji naukowych.

Prowadzone przez Niego, prawie nieprzerwanie od początku lat sześćdziesiątych, seminarium algebraiczne w Toruniu zaowocowało kilkunastoma pracami doktorskimi w tej dziedzinie przygotowanymi pod Jego bezpośrednim kierunkiem. Większość z jego uczniów uzyskała stopień doktora habilitowanego, a pięciu – tytuły profesorskie. Stanisław Balcerzyk zmarł dnia 5 marca 2005 r. i został pochowany na cmentarzu św. Jerzego w Toruniu. Środowisko naukowe Torunia z jego odejściem straciło wielce kompetentnego Uczonego i życzliwego studentom i współpracownikom Nauczyciela i Kolegę.

Dnia 8 marca 2005 r. zmarł prof. zw. dr hab. Edmund Strzelczyk. Urodził się 3 maja 1930 r. w Michałkowicach k. Katowic. Po ukończeniu Gimnazjum i Liceum w Katowicach podjął studia na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. Uzyskawszy dyplom I stopnia w 1953 r. kontynuował studia w zakresie mikrobiologii na Uniwersytecie Marii Skłodowskiej-Curie w Lublinie, gdzie uzyskał dyplom magistra mikrobiologii w 1955 r. Jeszcze jako student rozpoczął pracę jako młodszy asystent w Katedrze Mikrobiologii Rolnej Wyższej

Szkoły Rolniczej w Lublinie. Stopień doktora uzyskał tam w roku 1961, a stopień doktora habilitowanego w 1964. Po habilitacji przeniósł się do Torunia, gdzie objął stanowisko kierownika Pracowni Mikrobiologii, przekształconej następnie w Zakład Mikrobiologii. W 1972 r. uzyskał tytuł profesora nadzwyczajnego, profesorem zwyczajnym został w 1978 r. Był stypendystą Fundacji Rockefellera (1959-1961) oraz Kanadyjskiej Akademii Nauk w Instytucie Biologii Komórki w Ottawie. Prof. Edmund Strzelczyk otrzymał dwukrotnie dyplom uznania od United States Department of Agriculture. Przez wiele lat był członkiem Komitetu Mikrobiologii oraz Komitetu Gleboznawstwa Chemii Rolnej PAN oraz członkiem Kolegium Redakcyjnego „Acta Microbiologica Polonica” i „Polish Journal of Soil Science”. Jest autorem lub współautorem 200 rozpraw naukowych oraz dwóch podręczników. Wypromował ponad 200 magistrów i 13 doktorów.

Artur Hutnikiewicz urodził się we Lwowie 12 stycznia 1916 r. Tam ukończył szkołę powszechną i średnią oraz studia filologii polskiej i klasycznej na Uniwersytecie Jana Kazimierza. Został asystentem tej uczelni. W czasie II wojny światowej był karmicielem wszy w „Instytucie Badań nad Tyfusem Plamistym” profesora Rudolfa Weigla. Lwów opuścił w roku 1946 i osiadł w Toruniu. Został starszym asystentem w Katedrze Teorii Literatury i Literatury Porównawczej Uniwersytetu Mikołaja Kopernika. W 1948 r. uzyskał doktorat na podstawie rozprawy o twórczości Żeromskiego. Profesorem nadzwyczajnym został mianowany w 1962 r., a profesorem zwyczajnym w 1973 r. Na UMK w latach 1956-1958 był prodziekanem Wydziału Humanistycznego, od 1968 r. kierownikiem Katedry Literatury Polskiej XX w., następnie w latach 1973-1986 kierownikiem Zakładu Historii Literatury Polskiej, a od 1980 r. do 1986 r. dyrektorem Instytutu Filologii Polskiej.

Obok Uniwersytetu profesor Artur Hutnikiewicz był bardzo czynny w Towarzystwie Naukowym w Toruniu. Przez długie lata był członkiem Zarządu TNT i Redaktorem Naczelnym wydawnictw Towarzystwa. Był członkiem Rady Naukowej Instytutu Badań Literackich PAN i Komitetu Nauk o Literaturze PAN. Towarzystwo Literackie im. Adama Mickiewicza, Towarzystwo im. Stefana Żeromskiego i Towarzystwo Naukowe w Toruniu nadały Mu godność członka honorowego. Polska Akademia Umiejętności powołała Go do swego grona w 1993 r. Rada Miasta Torunia nadała Mu godność Honorowego Obywatela Miasta Torunia w październiku 2002 r.

Artur Hutnikiewicz był człowiekiem o wybitnej osobowości, wspaniałym profesorem – erudyta. Opublikował przeszło 300 prac naukowych, rozpraw, studiów literackich i kilka książek. „Od czystej formy do literatury faktu”, „Portrety i szkice literackie”, „Żeromski”, „Młoda Polska”, „Przedwiośnie” Żeromskiego, „To co najważniejsze: trzy eseje o Polsce” – to tytuły niektórych Jego publikacji. Był jednym z najwybitniejszych znawców literatury Młodej Polski i dwudziestolecia międzywojennego. Dzięki Jego pracom lepiej znamy i rozu-

miemy twórczość takich autorów jak Stefan Żeromski, Jan Lechoń, Maria Dąbrowska i Stefan Grabiński. Jan Paweł II podczas wizyty w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w 1999 r. wymienił nazwisko Artura Hutnikiewicza jako jednego z najbardziej znaczących polskich uczonych współczesnej doby. Otrzymał od Papieża Order „Pro Ecclesia et Pontifice”.

Profesor Artur Hutnikiewicz wykształcił 450 magistrów filologii polskiej, 12 doktorów i 8 doktorów habilitowanych, z których 3 otrzymało już nominację profesorską. Są wśród nich wybitni naukowcy i literaci, którzy kontynuują dzieło swego Mistrza.

Zmarł 16 kwietnia 2005 r. i został pochowany na cmentarzu św. Jerzego w Toruniu. Jego, jak mawiał o Toruniu: „moje małe miejsce na ziemi, mój dom”, na zawsze pozostanie miejscem Jego wiecznego spoczynku. A nam będzie Go brakowało.

Dnia 27 czerwca 2005 r. odeszła od nas w wieku 83 lat prof. dr hab. Jadwiga Wilkoń-Michalska. Urodziła się w Krakowie w dniu 25 listopada 1921 r. Po ukończeniu Szkoły Podstawowej w Wieliczce uczęszczała do Państwowego Gimnazjum i Liceum im. Mickiewicza w Krakowie do klasy przyrodniczej. Tu zastała ją wojna. Chroniąc się przed wywiezieniem na roboty do Niemiec, uczyła się w Technikum Chemicznym w Krakowie i pracowała jako stażystka w Kopalni Soli w Wieliczce i Cukrowni w Przeworsku. Świadectwo dojrzałości zdobyła w Wieliczce w 1945 r. i następnie rozpoczęła studia na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Uniwersytetu Jagiellońskiego. Ukończyła je z dyplomem magistra botaniki w 1950 r. Od 1949 r. pracowała w Katedrze Systematyki i Geografii Roślin Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, gdzie w 1961 r. uzyskała doktorat, a w 1975 habilitację. Tytuł profesora otrzymała w 1986 r. W latach 1987-1992 pełniła funkcję kierownika Zakładu Ekologii Roślin i Ochrony Przyrody oraz kierownika Podyplomowego Studium Ochrony i Kształtowania Środowiska (1986-1993). Była członkiem rady Naukowej Instytutu Botaniki PAN w Krakowie (1984-1992), Komitetu Botanicznego (1987-1990) i Komitetu Ochrony Przyrody (1983-1996) Polskiej Akademii Nauk. Była członkiem i zasiadała we władzach licznych towarzystw naukowych: Towarzystwa Naukowego w Toruniu (od 1961), Towarzystwa Naukowego we Włocławku (od 1980), Polskiego Towarzystwa Botanicznego (od 1950), którego była członkiem honorowym, Polskiego Towarzystwa Przyrodników im. Kopernika (od 1948). Była także przewodniczącą Olimpiad Biologicznych Polskiego Towarzystwa Przyrodniczego II stopnia w Toruniu (od 1986), członkiem International Association for Vegetation Science (od 1970), członkiem Zarządu Wojewódzkiego Ligi Ochrony Przyrody (od 1951) i wiceprezesem (1957-1992) Wojewódzkiego Komitetu Ochrony Przyrody we Włocławku (przewodniczącą – 1976-1992), Wojewódzkiej Komisji Ochrony Środowiska w Toruniu (członek prezydium od 1991), Polskiego Towarzystwa Ekologicznego (od 1992).

Za pracę naukowo-dydaktyczną i działalność społeczną uzyskała wiele odznaczeń i wyróżnień, w tym: Złoty Krzyż Zasługi w 1973 r., Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski w 1983 r., Medal Komisji Edukacji Narodowej, złotą odznakę Ligi Ochrony Przyrody, odznaki i medale Wojewody oraz dwukrotnie nagrodę Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki za osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze oraz naukowe.

Kazimierz Mądry urodził się w Bethume, we Francji 4 lutego w roku 1935, w rodzinie polskich emigrantów. Do Polski przybył w 1950 r. i tu zdobył wykształcenie średnie, a następnie studiował na Wydziale Lekarskim Wojskowej Akademii Medycznej w Łodzi. Uczelnię tę ukończył w roku 1961 jako prymus i został na WAM asystentem w III Klinice Chorób Wewnętrznych. Później kierował Ośrodkiem Specjalistycznym tejże Kliniki w Łądku i Laboratorium Analityki Lekarskiej WAM, zdobywając kolejne stopnie specjalizacji i stopnie naukowe. Od 1978 r. związał się z Toruniem, gdzie przez prawie 20 lat był ordynatorem Oddziału Wewnętrznego Szpitala Wojskowego. Był już wtedy docentem nauk medycznych i najbardziej utytułowanym lekarzem w historii tego szpitala. Ciągłe uzupełniał swą wiedzę i pracował naukowo. Opublikował około 130 prac w piśmiennictwie krajowym i zagranicznym. Był członkiem Towarzystwa Naukowego w Toruniu i wielu medycznych towarzystw specjalistycznych. Prowadził intensywną działalność dydaktyczną zarówno ze słuchaczami Wojskowej Akademii Medycznej, jak i licznym gronem specjalistów, podnosząc ich kwalifikacje lekarskie. Był bardzo kompetentnym i wymagającym mistrzem, a przy tym człowiekiem skromnym i życzliwym, ceniącym honor i szczerłość. Został uhonorowany licznymi odznaczeniami resortowymi i państwowymi. W hierarchii wojskowej miał stopień pułkownika. Zmarł w Toruniu 13 grudnia 2005 r.

Uczcijmy pamięć wszystkich naszych zmarłych członków chwilą ciszy.

Na zakończenie chciałbym podziękować członkom Zarządu i pracownikom TNT za pełne zaangażowanie w dobre funkcjonowanie Towarzystwa.

WYKŁAD PROF. DRA HAB. N. MED. WALDEMARA JĘDRZEJCZYKA
NANOTECHNOLOGIA W MEDYCYNIE*

„...Świat technologii stwarzających podstawy nowej cywilizacji jest już w naszym bezpośrednim zasięgu, otacza nas powoli i nieubłagalnie”

Fragment z listu biologów opublikowanego w „Science”

Świat nano jest trudno wyobrażalny. Skalę popularnie określa się, że jest to wielkość 1 milion razy mniejsza od główki szpilki lub porównuje piłeczkę ping-pongową do naszej planety. W rzeczywistości 1 nanometr (nm) to jedna milionowa część milimetra.

Znany biofizyk ze Stanford S.S. Block mówi, że skierowane pytanie do różnych naukowców: „czym jest świat nano?” brzmi w ich wypowiedziach różnie, w zależności od specjalizacji:

- fizyka ciała stałego,
- chemika,
- elektronika,
- medyka,
- biologa molekularnego.

Block podsumowuje: jest to nanonauka, a precyzyjniej ujmując – inżynieria molekularna. Nanotechnologia zajmuje się budowaniem struktur i urządzeń w skali atomowej. Rozmiary ich mieszczą się w granicach od 1 do 100 nanometrów [2, 3]. Początek wywodzi się od odkrycia skaningowego mikroskopu tunelowego (STM) przez H. Rohrera i I. Binniga w laboratorium w Zurychu. Płynący niewielki prąd między igłą a daną próbką umożliwił tunelowanie elektronów i uwidocznienie pojedynczych atomów. Stało się możliwe ich przesuwanie i układanie. W ten sposób z 35 atomów ksenonu ułożono logo firmy IBM. Richard Feynman napisał: „z tego co widzę zasady fizyki nie przeciwstawiają się możliwości zmieniania rzeczy atom po atomie”. Wymienieni naukowcy otrzymali nagrody Nobla. Pierwszy w 1986 r., drugi w 1996 r.

W międzyczasie nagromadzona wiedza pozwoliła na zastosowanie nanomateriałów w wielu dziedzinach, takich jak elektronika i optyka, technika laserowa, ochrona przed korozją, nanostruktury, ceramika, budownictwo, transport, rolnictwo i przemysł spożywczy, kosmetyka, włókna naturalne, kosmonautyka i biomateriały. Te ostatnie będą przedmiotem mojego wykładu.

Jak już wspominałem, skaningowy mikroskop elektronowy pozwolił na wprowadzenie nowatorskiej nanotechnologii i wytworzenie z pojedynczych

atomów nanorurek i kulek. Są to fullereny. Te niezwykle struktury węglowe w środku są puste. Posiadają różne właściwości elektryczne w zależności od kształtu. Ich odkrywcy: R. Smalley, H. Kroto, R. Curi, otrzymali w 1996 r. nagrodę Nobla. Prof. Fennini z Uniwersytetu w Alabamie opracował samoorganizujące się nanorurki, nadające się na przykład do pokrywania implantów. Do ich tworzenia wykorzystana jest zdolność samoorganizacji kwasu dezoksyrybonukleinowego (DNA). Tradycyjne stosowane w medycynie implanty nie przylegają dobrze do powierzchni np. stawu. Nanorurki uzupełniają te nierówności białkowe, ponieważ pozwala na to ich średnica (około 100 nm). Dodatkowym plusem jest ich obojętność wobec tkanki ludzkiej (brak reakcji odrzutu). Do ich wnętrza mogą być wprowadzone pierwiastki, np. antyseptyczne srebro, antybiotyki i chemioterapeutyki lub inne leki. Działanie ich byłoby tylko w miejscu potrzebnym, nie powodując ujemnych reakcji całego organizmu, jak to obecnie dzieje się przy chemioterapii (wypadanie włosów, ogólne zatrucie). Wreszcie w ten sam sposób istnieje możliwość dostarczania do komórek – DNA – w tak zwanej terapii genowej. Perspektywy więc w medycynie są fantastyczne. Wyobraźmy sobie nanołódź krążącą w krwiobiegu pacjenta. Napędzana może być glukozą i tlenem pobieranym od badanego pacjenta. Odpowiednio zaprogramowana mogłaby precyzyjnie dotrzeć do chorej tkanki, dokonać specjalistycznych analiz, przekazać komputerowo dane do lekarza. Leczący poprzez akustyczny transmitter może wydawać rozkazy w postaci: wypompować toksyny, usunąć blaszki miażdżycowe i skrzepiny z niedrożnych naczyń krwionośnych. Może także wprowadzić „pod wskazany adres” leki. W przyszłości nanołódź mogłaby działać w koloniach, jak mrówki, ale odpowiednio zaprogramowane. Szczytem byłoby gdyby jeszcze dołożyć im „mądrość”, czyli sztuczną inteligencję. Wówczas mogłyby precyzyjnie wprowadzać DNA w terapii genowej lub nanoelementy w naprawie tkankowej.

Innym zagadnieniem jest diagnostyka niedostępnych miejsc do badania endoskopowego. Temu mogą służyć mikrokamery wielkości antybiotyku, które wyposażone w odpowiednie detektory przesyłają obraz np. śluzówki jelita grubego czy cienkiego, żołądka czy oskrzela. Zniknie więc przykre badanie gastroscopowe, kolonoskopowe lub bronchoskopowe.

Wyzwaniem dla nanotechnologii jest walka z nowotworami złośliwymi. Naukowcy ze Stanów Zjednoczonych skonstruowali nanogenerator „polujący” na komórki rakowe. Rozpoznanie ich dokonuje przeciwciało. Do rozpoznanej komórki wprowadzona zostaje antynowotworowa „bomba” z atomami promieniotwórczego aktynu lub chemioterapeutyk. „Bomba” eksploduje, niszcząc komórkę rakową poprzez promieniowanie lub hamowanie angiogenezy. Dawka radioterapeutyczna jest miliony razy mniejsza w porównaniu z tradycyjną. Podobne jest działanie chemioterapii. Próby przeprowadzone na myszach dowiodły skuteczności tego leczenia, szczególnie w czerniaku złośliwym. Kuracje można stosować przy użyciu baloników fullerenowych lub liposomowych. Te

ostatnie stanowią zamknięte nanostruktury uzyskiwane przy hydratacji fosfolipidów. Cechą charakterystyczną w tym procesie jest spontaniczne tworzenie pęcherzyków o średnicy 100 nm. Ściany ich stanowią obojętne dla człowieka błony biologiczne. Do ich wnętrza można wprowadzić leki czy inne w.w. substancje. Obecnie prowadzone są badania nad wykorzystaniem „baloników” do transportu bardzo skutecznych leków przeciwnowotworowych – tak zwanych taksanów. Powodują one zatrzymanie mitoz w komórkach nowotworowych, doprowadzając do ich martwicy. Lek ten jest jednak toksyczny dla organizmu. Ale umieszczenie go w otoczce liposomowej zapobiega szkodliwemu działaniu ogólnemu. Uwalniany jest poprzez kontrolowany „wybuch” w samej komórce nowotworowej [1, 3]. Liposomy jako nośniki leków są produkowane nie tylko w USA, ale także w Polsce, we Wrocławiu. Prof. Arkadiusz Kozubek z UW wykorzystuje „baloniki” do wprowadzania przeciwgrzybiczego leku – amfoterycyny. Antybiotyk ten jest bardzo skuteczny w działaniu, ale bardzo toksyczny i drogi. Opracowanie nanotechnologii dla wprowadzania do kuracji amfoterycyny B u pacjentów z HIV, po chemio- i antybiotykoterapii jest dużym wyzwaniem. Wrocławski ośrodek odniósł duży sukces dzięki opracowaniu formy liposomowej [4, 5].

Przeciwciała wskazują miejsce nie tylko komórki nowotworowej, ale także zainfekowanej drobnoustrojami. Wykorzystuje się tu powinowactwo przeciwciał do antygenów znajdujących się na powierzchni bakterii. Bada się sygnał fluorescencyjny bakterii, który jest wzmocniony dzięki krzemowej strukturze podłoża. Wykryte bakterie mogą być zwalczane w miejscu ich obecności antybiotykami niesionymi w otoczkach liposomowych. Poprzez układ krwionośny docierają w miejsce zakażenia, tam ulegają rozpadowi, na sygnał kierowany podczerwienią, w określonym czasie. Antybiotyk niszczy tylko bakterie, nie działając na zdrowe komórki pacjenta [2].

Naprawa uszkodzonych tkanek przez procesy patologiczne lub po urazach stanowi osobne wyzwanie dla nanotechnologii. Pionierem w tym zagadnieniu był Samuel Strupp z Northwestern University, który zastosował nanowłókna jako rusztowanie dla hodowli kości. Wstrzyknięcie ich w miejsce złamania pozwala na osiedlanie się w oczkach siatki – osteocytów. W ten sposób można odbudować ubytek kostny. Jest to ciekawe wyzwanie, przecież można by regenerować uszkodzone chrząstki stawowe korzystając z osiedlania chondrocytów. Rusztowania takie mogłyby stanowić bazę dla odbudowy i budowy narządów, takich jak wątroba i trzustka, układu nerwowego czy mięśnia sercowego. Budulcem byłyby ukierunkowane komórki macierzyste, które mogłyby być dostarczane w potrzebne miejsce, np. za pomocą nanokapsulek liposomowych lub w żelu syntetycznym [2].

W Polsce, jak już wspominałem, badania są prowadzone we Wrocławiu w Instytucie Biochemii i Biologii Molekularnej Uniwersytetu Wrocławskiego (kierownik Zakładu Lipidów i Liposomów prof. dr hab. Arkadiusz Kozubek).

Do badań nad lekiem przeciwgrzybiczym – amoterycyną – włączyli się naukowcy Akademii Medycznej i Akademii Rolniczej w Uppsali [4, 5].

Drugim ośrodkiem jest Wydział Inżynierii Chemicznej i Procesowej Politechniki Warszawskiej po kierunku prof. dra hab. Leona Gradonia. Opracowują nanocząsteczki, które wypełnione insuliną mogą przedostawać się do krwioobiegu drogą wziewną, przez pęcherzyki płucne. Byłoby to zbawienne dla milionów pacjentów chorych na cukrzycę insulinozależną [3].

W Instytucie Fizyki Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu powstał zespół pod kierunkiem prof. dra hab. Franciszka Rozpłocha i prof. dra hab. n. med. Waldemara Jędrzejczyka, który bada możliwości zastosowania rurek fullerenowych do pokrywania endoprotez. Jest to znaczące wyzwanie, ponieważ część używanych materiałów powoduje reakcję „odrzućcia”, a także nie przylega precyzyjnie do miejsca wszepianego. Nanorurki wytwarzane są w w.w. Zakładzie od kilku lat i postanowiono wykorzystać je do pokrycia implantów.

Prace nad nanotechnologią są prowadzone od dawna. Przodują ośrodki naukowe w Japonii i USA. Ukierunkowane badania są związane z wojskiem, kosmosem, biotechnologią i produkcją przemysłową. Doniesienia prasowe i naukowe stymulują rządy różnych krajów do finansowania badań. Przewiduje się, że w 2010 r. nanonauka będzie kosztowała świat 50 miliardów dolarów.

Nanotechnologia w medycynie powoduje rewolucyjny postęp. Jak twierdzi dr Richard Miller, dyrektor Mercy Heart Instytut Sacramento, stan ciężko chorych będzie można kontrolować zdalnie na bieżąco. Inteligentne leki będą działać podobnie jak zdalnie kierowane rakiety kosmiczne, likwidując ogniska różnych chorób, nie niszcząc zdrowych komórek i tkanek w organizmie pacjentów. Mikroroboty zniszczą złogi miażdżycowe w tętnicach wieńcowych grożących zawałem mięśnia sercowego. Wstrzyknięte do krwioobiegu nanoroboty naprawią szkody związane z procesami patologicznymi i rozwiążą problemy terapii genowej.

* Skróć referatu wygłoszonego na Walnym Zebraniu Towarzystwa Naukowego w Toruniu – luty 2006.

1. News – medical net.
2. Molecular Medicine Today. 4: 221/1988.
3. Dodatkowe źródła: <http://www.open.-mind.pl> (Ideas) Nanot htm.
4. Preparation, characterisation, cytotoxicity and phannacocinetics of liposomes containing docetaxel. Inamordo M.L., Brusa P., Arpicco L., Stella B., Dosio F., Cattel L. Journal of Controlled Release 91 (2003) 417-429.
5. Liposome, micelles and microemulsions as new delivery systems for cytotoxic alkaloids. Contesi R. and Nastrozzi C. PSTT Vol. 2 No. 7 July 1999.

Dziękuję Pani Patrycji Dacza, studentce BiNoZ, za pomoc w zbieraniu materiałów do wykładu.

PROTOKÓŁ
WALNEGO ZGROMADZENIA CZŁONKÓW
TOWARZYSTWA NAUKOWEGO W TORUNIU
W DNIU 20 LUTEGO 2006 ROKU

Porządek obrad

Część I – publiczna

1. Zagajenie i omówienie działalności Towarzystwa w roku 2005 – prof. dr hab. Andrzej Woszczyk, prezes TNT.
2. Publiczny wykład naukowy – prof. dr hab. n. med. Waldemar Jędrzejczyk, *Nanotechnologia w medycynie*.

Ad 1. Prezes TNT, prof. dr hab. Andrzej Woszczyk otworzył obrady. W imieniu Zarządu powitał wszystkich przybyłych członków Towarzystwa oraz gości. W swoim wystąpieniu prof. Woszczyk przypomniał najpierw historię TNT, następnie omówił działalność TNT w 2005 r., zwracając szczególną uwagę na pogarszającą się sytuację finansową Towarzystwa. Kończąc swoją wypowiedź, prof. Woszczyk przypomniał sylwetki członków TNT zmarłych w 2005 r. Chwilą ciszy uczczono pamięć zmarłych. Szczególne podziękowanie prof. Woszczyk skierował pod adresem Zarządu TNT, podkreślając zaangażowanie w dobre funkcjonowanie Towarzystwa.

Ad 2. W części publicznej Walnego Zgromadzenia wystąpił prof. dr hab. n. med. Waldemar Jędrzejczyk z wykładem pt. *Nanotechnologia w medycynie*. Wykład był niezwykle ciekawy i spotkał się z bardzo dużym zainteresowaniem słuchaczy.

Część II – administracyjna

3. Wybór Prezydium Zgromadzenia.
4. Przyjęcie protokołu z poprzedniego Walnego Zgromadzenia.
5. Sprawozdanie Zarządu TNT za rok 2005.
6. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej.
7. Dyskusja nad sprawozdaniami i podjęcie uchwały w sprawie udzielenia absolutorium dla Zarządu.
8. Wybór członków wydziałów i ogłoszenie nazwisk nowych członków zwyczajnych.
9. Ustalenie wysokości składek członkowskich na rok 2006.
10. Wolne wnioski i zakończenie.

Ad 3. Na wniosek prezesa TNT prof. dra hab. Andrzeja Woszczyka na przewodniczącego Zgromadzenia wybrano jednomyślnie prof. dra hab. Andrzeja Tretyna, a na sekretarza dra hab. Rajmunda Przybylaka, prof. UMK. Po stwierdzeniu przez przewodniczącego braku statutowego quorum zebranie rozpoczęło się w drugim terminie.

Ad 4. W jawnym głosowaniu przyjęto jednomyślnie protokół z poprzedniego Walnego Zgromadzenia, które odbyło się 21 lutego 2005 r.

Ad 5. Sprawozdanie Zarządu za rok 2005 przedstawił sekretarz generalny TNT prof. dr hab. Janusz Tandecki, który na początku omówił aktualny stan struktury organizacyjnej TNT, liczby zatrudnionych pracowników oraz liczby członków Towarzystwa. Następnie przedstawił najważniejsze przedsięwzięcia naukowo-badawcze (organizację konferencji i wykładów naukowych) i wydawnicze podjęte przez członków TNT w okresie sprawozdawczym. Kończąc swoją wypowiedź prof. Tandecki wspominał o problemach związanych z przechowywaniem bogatego księgozbioru będącego własnością Towarzystwa, który mieści się w kilku instytucjach, poza siedzibą TNT.

W związku z nieobecnością skarbnika TNT, prof. dra hab. Mirosława Nestorowicza, sprawozdanie finansowe przedstawił także prof. Tandecki, który szczegółowo zapoznał zebranych ze strukturą przychodów i wydatków finansowych Towarzystwa w 2005 r. W sprawozdaniu podkreślono pogarszającą się sytuację finansową TNT spowodowaną coraz mniejszymi wpływami i jednocześnie rosnącymi i koniecznymi wydatkami, takimi m. in. jak remont siedziby Towarzystwa.

Ad 6. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej przedstawił zebrany prof. dr hab. Roman Czaja. W imieniu Komisji stwierdził, iż działalność Zarządu w minionej kadencji była prawidłowa, a pieniądze były wydawane zgodnie z celami określonymi w statucie. Komisja wystąpiła z wnioskiem o udzielenie absolutorium dla Zarządu za rok 2005. Członkowie Komisji, podobnie jak w latach poprzednich, zwrócili uwagę na bardzo dużą liczbę niepłaconych składek członkowskich. Wystąpili z wnioskiem o rozważenie możliwości skreślenia członków nieopłacających składek od dłuższego czasu.

Ad 7. Wobec niezgłoszenia przez zebranych żadnych zastrzeżeń do treści przedstawionych sprawozdań Zarządu i Komisji Rewizyjnej przewodniczący obrad zarządził głosowanie nad wnioskiem Komisji Rewizyjnej. Walne Zgromadzenie w głosowaniu jawnym jednomyślnie (przy jedynie głosach wstrzymujących się członków Zarządu) udzieliło Zarządowi absolutorium.

Ad 8. Przed wyborem członków wydziałów przeprowadzony został wybór Komisji Skrutacyjnej. Przewodniczący Zgromadzenia zaproponował do niej następujących kandydatów: prof. dr hab. Danielę Szymańską, dra Jerzego Becińskiego i dra Zbigniewa Podgórskiego. W jawnym głosowaniu jednomyślnie wybrano Komisję Skrutacyjną w zaproponowanym składzie.

Prof. dr hab. n. med. Waldemar Jędrzejczyk przedstawił sylwetkę naukową kandydata na członka Wydziału III: prof. dra hab. Andrzeja Tretyna, a prof. dr hab. Krystyna Kamińska z Wydziału IV – sylwetkę dra Mirosława Bochenka. Po prezentacji kandydatów nie było dyskusji. Przystąpiono w związku z tym do tajnego głosowania. Jego wyniki przedstawił przewodniczący Komisji Skrutacyjnej dr Zbigniew Podgórski. Łącznie oddano 29 głosów. Za przyjęciem obydwu kandydatur w poczet członków wydziałów głosowało 28 osób, a jedna osoba się wstrzymała.

Przewodniczący Zgromadzenia ogłosił nazwiska nowych, przyjętych w 2005 r., członków zwyczajnych Towarzystwa.

Ad 9. Przewodniczący Zgromadzenia, prof. dr hab. Andrzej Tretyn, otworzył dyskusję na temat wysokości składek członkowskich na rok 2006. Dr hab. Bogusław Dybaś zaproponował, aby w związku z istniejącymi problemami finansowymi TNT podjąć działania w celu uznania TNT jako Instytucji Pożytku Publicznego, co umożliwi podatnikom odpisywanie 1% swojego podatku na rzecz TNT. Wszyscy uczestnicy Zgromadzenia, którzy podjęli dyskusję na temat wysokości składek na 2006 r., byli zgodni, iż powinna ona pozostać na obecnym poziomie. Według nich bowiem podwyższenie składki spowodowałoby jeszcze mniejszą ich ściągalność. Opinię tę podzielili wszyscy uczestnicy Walnego Zgromadzenia, którzy w głosowaniu jawnym jednogłośnie poparli wniosek, aby wynosiła ona 20 zł dla członków zwyczajnych i 40 zł dla członków wydziałów.

Ad 10. W ramach wolnych wniosków głos zabrał dr hab. Bogusław Dybaś, który zaproponował, aby przyspieszyć z 30 XI na 15 X termin składania wniosków z wydziałów dotyczących uzyskania dofinansowania wydawnictw realizowanych przez TNT z funduszy Ministerstwa Nauki i Edukacji. W dalszej swojej wypowiedzi poinformował także zgromadzonych o przygotowywaniu obchodów 440-lecia Gimnazjum Akademickiego, które odbędą się w 2008 roku. Z tej okazji zostanie wydany przez TNT kolejny tom dotyczący dziejów Gimnazjum Akademickiego w latach 1817–1920 autorstwa Krystyny Podlaskowskiej.

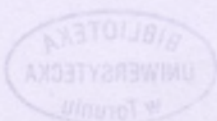
Przewodniczący Zgromadzenia, prof. dr hab. Andrzej Tretyn, podziękował prof. dr hab. n. med. Waldemarowi Jędrzejczykowi za wygłoszenie bardzo interesującego wykładu oraz wszystkim przybyłym za aktywny udział, a następnie zamknął obrady.

Sekretarz
Walnego Zgromadzenia

Przewodniczący
Walnego Zgromadzenia

(–) Dr hab. Rajmund Przybylak, prof. UMK

(–) Prof. dr hab. Andrzej Tretyn

SPRAWOZDANIE Z CZYNNOŚCI TOWARZYSTWA NAUKOWEGO W TORUNIU ZA ROK 2005

I. Członkowie

Na koniec 2005 roku Towarzystwo Naukowe w Toruniu liczyło 497 członków, w tym 216 członków wydziałów i 281 członków zwyczajnych oraz jednego członka wspierającego – Fundację na Rzecz Nauki Polskiej. Pięć osób miało tytuł członka honorowego. Przyjęto w poczet członków zwyczajnych 14 osób. Zmarło w 2005 r. 5 członków wydziałów i 2 członków zwyczajnych. Skreślono z listy członków trzy osoby na własne życzenie.

Skład ilościowy wydziałów	Członkowie		
	miejscowi	zamiejscowi	razem
Wydział I – Nauk Historycznych	54	14	68
Wydział II – Filologiczno-Filozoficzny	42	3	45
Wydział III – Matematyczno-Przyrodniczy	56	8	64
Wydział IV – Nauk Prawnych, Społecznych i Ekonomicznych	35	4	39
Razem:	187	29	216

II. Walne Zgromadzenie

Dnia 20 II 2006 r. odbyło się doroczne Walne Zgromadzenie Sprawozdawcze Członków Towarzystwa Naukowego w Toruniu, na którym dokonano oceny działalności Towarzystwa w 2005 r.

III. Komisja Rewizyjna

W 2005 r. Komisja Rewizyjna działała w następującym składzie: prof. dr hab. Bogumił Brzeziński, prof. dr hab. Roman Czaja, prof. dr hab. Krystyna Kamińska. Komisja odbyła posiedzenie w dniu 30 I 2006 r., na którym dokonała przewidzianej statutem kontroli działalności merytorycznej i finansowej Towarzystwa w okresie od 1 I 2005 r. do 31 XII 2005 r.

IV. Zarząd TNT

Rok 2005 był drugim rokiem pracy Zarządu w kadencji 2004–2006. Zarząd działał w następującym składzie: prof. dr hab. Andrzej Woszczyk – prezes, prof. dr hab. Czesław Łapicz – wiceprezes, prof. dr hab. Janusz Tandecki – sekretarz generalny, prof. dr hab. Mirosław Nesterowicz – skarbnik, prof. dr

hab. Janusz Skuczyński – redaktor naczelny, doc. dr Karola Ciesielska – przewodnicząca Wydziału I, prof. dr hab. Zygmunt Kruszelnicki – przewodniczący Wydziału II, prof. dr hab. Waldemar Jędrzejczyk – przewodniczący Wydziału III, prof. dr hab. Kazimierz Lubiński – przewodniczący Wydziału IV, prof. dr hab. Kazimierz Maliszewski, prof. dr hab. Andrzej Radziwiński, prof. dr hab. Daniela Szymańska – członkowie Zarządu.

W okresie sprawozdawczym odbyły się cztery posiedzenia Zarządu. Na swoich posiedzeniach Zarząd omawiał sprawy wydawnicze, finansowe, organizację konferencji naukowych oraz cyklu otwartych wykładów naukowych pod nazwą „Toruńskie Spotkania z Nauką”.

V. Redakcja Naczelna Wydawnictw TNT

W skład Redakcji Naczelnej wchodziło: prof. dr hab. Janusz Skuczyński – redaktor naczelny, prof. dr hab. Marian Arszyński – przedstawiciel Wydziału I, prof. dr hab. Witold Wróblewski – przedstawiciel Wydziału II, prof. dr hab. Daniela Szymańska – przedstawiciel Wydziału III, prof. dr hab. Andrzej Boro-
do – przedstawiciel Wydziału IV.

VI. Wydziały

Wydział I – Nauk Historycznych. Przewodniczącą Wydziału była doc. dr Karola Ciesielska, zastępcą prof. dr hab. Andrzej Kola, a sekretarzem prof. dr hab. Jan Pakulski. Wydział odbył trzy posiedzenia naukowe: 13 VI, 24 X i 12 XII. Odbyło się także jedno posiedzenie administracyjne – 20 XII.

1. Komisja Historyczna zawiesiła czasowo swoją działalność.

2. Komitet Wydawniczy Wydziału Nauk Historycznych TNT. Komitet działał w składzie: prof. dr hab. Jerzy Dygdała, prof. dr hab. Andrzej Kola, prof. dr hab. Ryszard Sudziński.

3. Komitet Redakcyjny „Zapisek Historycznych”. Przewodniczącym Komitetu był prof. dr hab. Bogusław Dybaś, członkami zaś: prof. dr hab. Roman Czaja, prof. dr hab. Jerzy Dygdała, prof. dr hab. Magdalena Niedzielska i prof. dr hab. Mieczysław Wojciechowski. Sekretarzem była mgr Katarzyna Minczykowska. Rada Redakcyjna działała pod przewodnictwem prof. dr h.c. Mariana Biskupa. Jej członkami byli: prof. dr hab. Stefan Cackowski, doc. dr Karola Ciesielska, prof. dr hab. Antoni Czacharowski, prof. dr hab. Kazimierz Wajda. W okresie sprawozdawczym odbyły się cztery posiedzenia Komitetu. W 2005 r. ukazały się następujące numery „Zapisek Historycznych”: t. 70, z. 1, 2–3, 4 oraz suplement: „Bibliografia Pomorza Wschodniego i Zachodniego oraz krajów regionu Bałtyku za rok 2003”.

Wydział II – Filologiczno-Filozoficzny. Przewodniczącym Wydziału był prof. dr hab. Zygmunt Kruszelnicki, zastępcą prof. dr hab. Teresa Friedelówna,

a sekretarzem prof. dr hab. Zofia Mocarska-Tycowa. Wydział odbył jedno posiedzenie administracyjne.

1. Komisja Filologiczna. Przewodniczącym Komisji był dr hab. Aleksander Madyda, sekretarzem dr Katarzyna Nowakowska. Odbyły się dwa posiedzenia naukowe.

2. Komisja Filozoficzna. Przewodniczącym Komisji był prof. dr hab. Włodzimierz Tyburski, a sekretarzem ks. dr Mirosław Michalski.

3. Komisja Historii Sztuki i Konserwatorstwa. Przewodniczącym Komisji był prof. dr hab. Józef Poklewski, a sekretarzem dr Michał Woźniak.

4. Komisja Bibliografii i Bibliotekoznawstwa. Przewodniczącą była dr hab. Ewa Głowacka, a sekretarzem dr Krzysztof Nierzwicki.

5. Komitet Redakcyjny „Prac Wydziału Filologiczno-Filozoficznego”. Przewodniczącym był prof. dr hab. Marian Szarmach, członkami: prof. dr hab. Krystyna Jakowska, prof. dr hab. Krystyna Kallas, dr hab. Michał Woźniak.

Wydział III – Matematyczno-Przyrodniczy. Przewodniczącym Wydziału był prof. dr hab. n. med. Waldemar Jędrzejczyk, a sekretarzem prof. dr hab. Rajmund Przybylak. Wydział odbył jedno posiedzenie naukowe i administracyjne w dniu 21 XII, na którym przyjęte zostały sprawozdania z działalności komisji wydziałowych i Komitetu Redakcyjnego „Studia Societatis Scientiarum Torunensis”.

1. Komisja Astronomiczna – działalność zawieszona.

2. Komisja Geograficzno-Geologiczna pracowała pod kierunkiem prof. dra hab. Leona Andrzejewskiego, sekretarzem był dr Roman Rudnicki. Komisja odbyła 11 posiedzeń naukowych.

3. Komisja Nauk Medycznych. Przewodniczącym był dr hab. med. Lech Bieganowski, zastępcą przewodniczącego dr med. I. Lubiński, sekretarzem dr med. Grzegorz Jarczyk. Komisja odbyła 4 posiedzenia naukowe i 1 posiedzenie administracyjne.

4. Komitet Redakcyjny „Studia Societatis Scientiarum Torunensis”. Przewodniczącą Komitetu była prof. dr hab. Daniela Szymańska, członkami: prof. dr hab. Leon Andrzejewski i prof. dr hab. Rajmund Przybylak, sekretarzem dr Roman Rudnicki. W 2005 r. ukazała się praca z serii „Acta Medica”, t. 3, pod redakcją Lecha Bieganowskiego i Marka Jackowskiego.

Wydział IV – Nauk Prawnych, Społecznych i Ekonomicznych. Wydział pracował pod kierunkiem prof. dra hab. Kazimierza Lubińskiego. Zastępcą był prof. dr hab. Zbigniew Witkowski, sekretarzem zaś prof. dr hab. Krystyna Kamińska. Odbyło się jedno posiedzenie administracyjne Wydziału: 17 II.

1. Komitet Redakcyjny „Studia Iuridica”. Przewodniczącym był prof. dr hab. Jan Głuchowski, a członkiem prof. dr hab. Eugeniusz Ochendowski.

2. Komisja Ekonomiczna pracowała pod kierunkiem dra Mirosława Bochenka. Sekretarzem była dr Agata Kubiczek. Komisja odbyła jedno posiedzenie naukowe.

VII. Konferencje naukowe i popularyzacja nauki

22 IV – Toruński Festiwal Nauki i Sztuki. Dyskusja panelowa pt. „Miasto w historii. Toruń między prowincją a Europą”. Prof. dr hab. Bogusław Dybaś, dr Stanisław Roszak – moderatorzy, prof. dr hab. Roman Czaja, prof. dr hab. Krzysztof Mikulski, prof. dr hab. Magdalena Niedzielska, prof. dr hab. Ryszard Sudziński, prof. dr hab. Stanisław Salmonowicz – uczestnicy dyskusji.

23–25 IX – Trzynasta konferencja z cyklu Ordines Militares – Colloquia Torunensia Historica pt. „Zakony rycerskie jako władcy: terytoria, posiadłości ziemskie i kościoły” (TNT współorganizatorem)

27–29 IX – Wojny północne w XVI–XVIII w. W czterechsetlecie bitwy pod Kircholmem (TNT współorganizatorem)

15 X – Toruńskie spotkania z cyklu „Colloquia Torunensia” pt. „Dialog w nauczaniu Jana Pawła II” (TNT współorganizatorem)

8–9 XII – Międzynarodowa konferencja naukowa: „Kancelarie władców na ziemiach polskich w średniowieczu i czasach nowożytnych na tle porównawczym” (TNT współorganizatorem)

20 XII – wykład publiczny prof. dra hab. Szczepana Wierchośławskiego pt. „Narodowi i Nauce”, z okazji 130-lecia powstania Towarzystwa Naukowego w Toruniu

Cykl wykładów otwartych pn. „Toruńskie Spotkania z Nauką”:

11 I – dr Krystyna Jaworska pt. „Zawał serca – rozpoznanie i leczenie wg standardów 2004”

8 II – prof. dr hab. Mirosław Nesterowicz pt. „Prawo pacjenta do informacji medycznej”

15 III – prof. dr hab. Janusz Małłek pt. „Królewskie miasto Toruń w Rzeczypospolitej Szlacheckiej”

12 IV – prof. dr hab. Violetta Konarska-Wrzošek pt. „Przestępczość nieletnich i jej przeciwdziałanie”

10 V – dr Andrzej Nieuważny pt. „Toruń w dobie napoleońskiej”

14 VI – prof. dr hab. Mieczysław Wojciechowski pt. „Toruń między dwiema wojnami światowymi 1920–1939. Blaski i cienie miasta wojewódzkiego”

24 X – prof. dr hab. Krzysztof Mikulski pt. „Społeczeństwo Torunia wobec procesów modernizacyjnych w XVII–XVIII wieku”

14 XI – prof. dr hab. Andrzej Nowakowski pt. „Arsenał zamku krzyżackiego w Toruniu”

12 XII – dyskusja panelowa pt. „Czy odkryto szczątki Mikołaja Kopernika? Fakty, hipotezy, znaki zapytania”. Moderator: prof. dr hab. Krzysztof Mikulski, uczestnicy dyskusji: prof. dr hab. Wojciech Chudziak, dr Tomasz Grzybowski, prof. dr hab. Janusz Małłek, dr Jerzy Sikorski.

VIII. Krajowa i zagraniczna wymiana wydawnictw

	2004	2005
1. Liczba krajów, z którymi prowadzona jest wymiana wydawnictw	29	30
2. Liczba kontrahentów wymiany zagranicznej	150	150
3. Liczba kontrahentów wymiany krajowej	62	68
4. Liczba egzemplarzy wydawnictw TNT wysłana kontrahentom zagranicznym	102	86
5. Liczba egzemplarzy wydawnictw TNT wysłana kontrahentom krajowym	213	187
6. Liczba egzemplarzy otrzymanych od instytucji zagranicznych	672	581
7. Liczba egzemplarzy otrzymanych od instytucji krajowych	388	280

IX. Sprzedaż wydawnictw

W 2005 r. Towarzystwom uzyskało ze sprzedaży wydawnictw własnych 41 049 zł. Wydawnictwa TNT można było nabyć w siedzibie Towarzystwa przy ul. Wysokiej 16, w toruńskich księgarniach o profilu naukowym oraz w niektórych księgarniach w Warszawie, Gdańsku, Poznaniu i Krakowie. Znacznie zwiększyła się sprzedaż za pośrednictwem internetu. Dysponenda wydawnictw znajduje się na stronie internetowej Towarzystwa Naukowego w Toruniu.

X. Zbiory archiwalne i muzealne TNT

Zbiory akt i dokumentów TNT oraz materiały archiwalne przekazane Towarzystwu przez różne osoby tworzą oddzielny depozyt i zespół w Archiwum Państwowym w Toruniu. Fragmenty zbiorów archiwalnych znajdują się również w Książnicy Miejskiej w Toruniu. Akta przechowywane są też w archiwum własnym TNT. Pozostałości dawnych zbiorów muzealnych, gromadzonych od początku istnienia Towarzystwa i eksponowanych w okresie zaboru pruskiego w siedzibie TNT przy ul. Wysokiej, znajdują się obecnie w depozycie w Muzeum Okręgowym w Toruniu. Na zbiory te składają się:

- malarstwo, rzeźba, rzemiosło artystyczne, militaria, meble i inne przedmioty zabytkowe – 183 eksponaty,
- obiekty archeologiczne – 574 eksponaty,

- stare grafiki w różnych technikach (w większości z darów W. Amrogowicza) – 345 pozycji,
- obiekty numizmatyczne – 2919 pozycji.

XI. Biblioteka Towarzystwa Naukowego

W 2005 r. Towarzystwo Naukowe przekazało do swojego księgozbioru, znajdującego się w Książnicy Kopernikańskiej, 775 woluminów z wymiany, zakupów, darów i wydawnictw własnych. Księgozbiór ten liczył na koniec roku 106 313 woluminów. W bibliotece podręcznej TNT znajdowało się 2127 pozycji. Księgozbiór prof. dra Konrada Górskiego obejmował 11 065 książek. Łącznie zbiory Towarzystwa liczą 119 505 pozycji.

XII. Pracownicy

W dniu 31 XII 2005 r. skład pracowników etatowych TNT był następujący:
 mgr Jan Pronobis – dyrektor Biura
 mgr Bożena Sołtys – kierownik Redakcji
 Krystyna Jaworska – główna księgowa (niepełny etat).

Sekretarz Generalny TNT

Prezes TNT

(-) *Prof. dr hab. Janusz Tandecki*

(-) *Prof. dr hab. Andrzej Woszczyk*

S P R A W O Z D A N I E

Z GOSPODARKI FINANSOWEJ TOWARZYSTWA NAUKOWEGO

W TORUNIU ZA ROK 2005

Przychody A+B+C+D	414 764,39
A. Przychody ze sprzedaży wydawnictw	41 048,60
Sprzedaż wydawnictw	40 578,00
Sprzedaż wydawnictw zagranicznych	470,60
B. Przychody finansowe:	18 067,23
1. Wpłaty składek członkowskich	8851,00
2. Fundacja na Rzecz Nauki Polskiej	5000,00
3. Odsetki od lokat terminowych	4216,23

C. Pozostałe przychody – dotacje**265 603,96**

1. Ministerstwo Nauki i Edukacji Warszawa:	163 480,00
a) na druk:	67 720,00
– „Zapiski Historyczne” t. 70, z. 1, 2-3, 4	33 200,00
– „Zapiski Historyczne” t. 70, Suplement	9 000,00
– „Lustracje województw Prus Królewskich 1765” t. I, cz. 3	4 220,00
– „Protokoły Sejmiku Generalnego Prus Królewskich” t. II	8 060,00
– „Wieczność w człowieku – o młodopolskiej świadomości śmierci w twórczości Stanisława Przybyszewskiego”	4 200,00
– „Gospodarcze i społeczne kontakty Torunia i Wrocławia”	4 260,00
– „Wizytacja biskupstwa sambijskiego z 1570 roku”	4 780,00
b) na projekty badawcze (granty):	83 760,00
– pt. Księga ławnicza Starego Miasta Torunia (1456–1479), Kierownik prof. dr hab. Janusz Tandecki	20 760,00
– pt. Wikariusze katedry gnieźnieńskiej w XIII – do połowy XV wieku, Kierownik dr Marta Czyżak	3 000,00
– pt. Urzędnicy miejscy z ziem dawnej Rzeczypospolitej, Śląska i Pomorza Zachodniego w XIII–XVIII wieku, Kierownik prof. dr hab. Krzysztof Mikulski	50 000,00
– pt. Historia Prus krzyżackich XIII–XVI w., Kierownik prof. dr Marian Biskup	10 000,00
c) konferencja naukowa „Ordines Militares”	12 000,00
2. Urząd Miasta Torunia, dofinansowanie na:	69 000,00
– Bibliotekę Konrada Górskiego	10 000,00
– wydanie Historii Torunia t. III, cz. 2	28 000,00
– wydanie Atlasu Twierdzy Toruń z. 1	6 000,00
– remont części elewacji budynku	25 000,00
3. Kuria Diecezjalna, dofinansowanie Colloquia Torunensia X „Dialog w Nowej Europie”	2 500,00

4. Urząd Marszałkowski woj. kujawsko-pomorskiego	13 571,96
– dofinansowanie wydania drukiem „Teki Komisji Historii Sztuki” t. X	5 000,00
– na konferencję naukową „Wojny północne w XVI–XVIII w.”	8 571,96
5. Stowarzyszenie Historyków Sztuki Warszawa – partycypacja w wydaniu książki pt. „Teki Komisji Historii Sztuki” t. X	7 500,00
6. Darowizna od właściciela Fortu II na wydanie Atlasu Twierdzy Toruń, z. 2	1 500,00
7. Gmina Świecie, dofinansowanie na wydanie drukiem książki pt. „Lustracja Prus Królewskich 1765” t. I, cz. 3	1 000,00
8. Gmina Tuchola, dofinansowanie na wydanie drukiem książki pt. „Lustracja Prus Królewskich 1765” t. I, cz. 3	500,00
9. Urząd Miasta Nieszawy na przygotowanie do druku książki pt. „Historia Nieszawy”, t. II	6 552,00
D. Inne przychody	90 044,60
Przychody związane:	
– z refakturowaną wysyłką wydawnictw	2 276,40
– z refakturowaną energią elektryczną	1 557,11
– z refakturowanymi usługami telekomunikacyjnymi	1 161,24
– z wynajmem pomieszczeń	30 389,40
– z wynajmem sali kolumnowej	13 568,53
– UMK, udział w wydaniu wydawnictw	37 967,50
– z refakturowanymi usługami archiwalnymi	3 037,74
– różnicą kursu bankowego i zapłatą należności	86,68
Koszty	356 407,07
1. Usługi obce	126 322,52
w tym: drukarskie	63 552,00
koszty utrzymania gmachu (konserwacja i drobne naprawy)	32 858,22

opłaty pocztowe i usługi telekomunikacyjne	12 196,50	
provizje bankowe	1 420,23	
skład komputerowy	2 481,57	
usługi hotelowe	13 814,00	
2. Osoby fizyczne – umowy		179 226,00
– o pracę	70 560,00	
– honoraria autorskie	56 237,00	
– umowy zlecenia	52 429,00	
w tym skład komputerowy	21 085,00	
3. Świadczenia na rzecz pracowników (ZUS)		17 364,21
4. Zużycie materiałów, energii,		19 960,95
w tym: woda, gaz, energia elektryczna	19 425,91	
prenumerata prasy	535,04	
5. Podatki i opłaty – podatek od nieruchomości		2 198,20
6. Pozostałe koszty rodzajowe		11 335,19
– ubezpieczenie majątku	673,00	
– delegacje	10 612,19	
– opieka nad grobem prof. Konrada Górskiego	50,00	
Środki pieniężne w banku		180 948,67
Kasa		202,10
Ogółem		181 150,77

Główna Księgowa

Skarbnik TNT

(-) *Krystyna Jaworska*

(-) *Prof. dr hab. Mirosław Nesterowicz*

PROTOKÓŁ

Z POSIEDZENIA KOMISJI REWIZYJNEJ TOWARZYSTWA NAUKOWEGO W TORUNIU W DNIU 30 STYCZNIA 2006 ROKU

Komisja Rewizyjna w składzie: prof. dr hab. Bogumił Brzeziński, prof. dr hab. Roman Czaja, prof. dr hab. Krystyna Kamińska – członkowie, w obecności księgowej Towarzystwa Naukowego w Toruniu Krystyny Jaworskiej, dokonała przewidzianej statutem kontroli działalności merytorycznej i finansowej TNT za 2005 r.

Komisja stwierdza, że w 2005 r. Towarzystwo Naukowe prowadziło działalność statutową w sposób niezakłócony. Podstawowe znaczenie dla TNT miała działalność wydawnicza.

Przychody Towarzystwa w 2005 r. wynosiły 414 764,39 zł.

Na przychody składały się:

1) przychody ze sprzedaży wydawnictw	41 048,60 zł
2) przychody ze składek członkowskich	8 851,00 zł
3) dotacja Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej Warszawa	5 000,00 zł
4) odsetki od lokat bankowych	4 216,23 zł
5) dotacje na działalność wydawniczą i naukową:	
Ministerstwo Edukacji i Nauki na druk	67 720,00 zł
MEiN na projekty badawcze	95 760,00 zł
Urząd Miasta Torunia	69 000,00 zł
Urząd Marszałkowski województwa kujawsko-pomorskiego	13 571,96 zł
Kuria Diecezjalna	2 500,00 zł
inni sponsorzy	17 052,00 zł
razem	265 603,96 zł
6) inne przychody, m.in. wynajem pomieszczeń, udział UMK w wydaniu wydawnictw	90 044,60 zł.

Na wydatki TNT składają się przede wszystkim koszty wydawnicze wraz z kosztami pochodnymi w kwocie 356 407,07 zł.

W okresie sprawozdawczym TNT wydało 8 książek o objętości 124 arkuszy, tj. o 20 arkuszy więcej niż w roku ubiegłym. W druku i opracowaniu znajduje się 7 pozycji o objętości 99 arkuszy wydawniczych.

Na dzień 31.12.2005 r. na rachunku bankowym TNT znajdowały się środki pieniężne w kwocie 180 948,67 zł.

Stan członków Towarzystwa na dzień 31.12.2005 r. wynosił 497 osób (przybyło 14, ubyło 11). Zaległości w opłatach składek członkowskich na dzień 31.12.2005 r. wynosiły 35 411,00 zł, tj. o 11,2% więcej niż w 2004 r.

Komisja Rewizyjna sugeruje, aby Zarząd TNT wykorzystał uprawnienia, jakie daje postanowienie § 10 „Statutu TNT” w zakresie skreślenia z listy członków z tytułu zalegania z opłatą składek.

Komisja Rewizyjna proponuje TNT wznowienie zapoczątkowania działań na rzecz rozbudowy działalności wydawniczej poprzez włączenie do niej wydawnictw popularnonaukowych.

Komisja ocenia pozytywnie działalność Zarządu TNT w roku 2005 i wnosi o udzielenie Zarządowi absolutorium.

Członkowie Komisji Rewizyjnej

(-) *Prof. dr hab. Bogumił Brzeziński*

(-) *Prof. dr hab. Roman Czaja*

(-) *Prof. dr hab. Krystyna Kamińska*

ZMIANY W SKŁADZIE TOWARZYSTWA

Nowi członkowie wydziałów

- Janicka Danuta, dr hab., prof. UMK, Wydział Prawa i Administracji UMK.
Kutta Janusz, dr hab.
Łysiak Marian, dr n. med.
Oliński Piotr, dr, Instytut Historii i Archiwistyki UMK.
Roszak Stanisław, dr hab., Instytut Historii i Archiwistyki UMK.
Rudnicki Roman, dr hab., Instytut Geografii UMK.
Sokala Andrzej, dr hab., prof. UMK, Wydział Prawa i Administracji UMK.
Wijaczka Jacek, prof. dr hab., Instytut Historii i Archiwistyki UMK.
Zientara Włodzimierz, dr hab., prof. UMK, Katedra Filologii Germańskiej UMK.

Nowi członkowie zwyczajni

- Bagrowicz Jerzy, ks. prof. dr hab., Wydział Teologiczny UMK.
Buchholtz Mirosława, prof. dr hab., Katedra Filologii Angielskiej UMK.
Czyżak Marta, dr, Muzeum Okręgowe w Toruniu.
Justyński Tomasz, dr hab., Wydział Prawa i Administracji UMK.
Kopiński Krzysztof, dr, Archiwum Państwowe w Toruniu.
Kujawski Witold, ks. prof. dr hab., Wydział Teologiczny UMK.
Lewandowski Krzysztof, ks. dr, Wydział Teologiczny UMK.
Mróz Mirosław, ks. prof. dr hab., Wydział Teologiczny UMK.
Nadolny Anastazy, ks. prof. dr hab., Wydział Teologiczny UMK.
Pawlak Zdzisław, ks. prof. dr hab., Wydział Teologiczny UMK.
Perszon Jan, ks. prof. dr hab., Wydział Teologiczny UMK.
Skoczyła Kazimierz, ks. dr, Wydział Teologiczny UMK.
Tretyn Andrzej, prof. dr hab., Instytut Biologii Ogólnej i Molekularnej UMK.
Wysota Wojciech, dr hab., Instytut Geografii UMK.

Dr Joanna Kamper-Warejko (UMK): Pleciał pasyjne i wielkanocne w Kancjonałach Piotra Artymusza (Toruń 1601).

(Wydano w serii „Prace Wydziału Filologiczno-Filozoficznego”, t. 38, z. 3).

Zmarli:

- 1) Prof. dr hab. Stanisław Balcerzyk
- 2) Prof. dr hab. Artur Hutnikiewicz
- 3) Dr hab. n. med. Kazimierz Mądry
- 4) Mgr Krystyna Mellin
- 5) Dr Robert Ruciński
- 6) Prof. dr hab. Edmund Strzelczyk
- 7) Prof. dr hab. Jadwiga Wilkoń-Michalska

II

SPRAWOZDANIA Z POSIEDZEŃ

WYDZIAŁ I

NAUK HISTORYCZNYCH

Posiedzenie naukowe dnia 13 VI 2005 r.

Dr Robert Ruciński: *Studia uniwersyteckie młodzieży z wielkich miast pruskich w średniowieczu.*

Posiedzenie naukowe dnia 24 X 2005 r.

Prof. dr hab. Krzysztof Mikulski (UMK): *Społeczeństwo Torunia wobec procesów modernizacyjnych w XVII–XVIII w.*

Posiedzenie naukowe dnia 12 XII 2005 r.

Prof. dr hab. Andrzej Nowakowski (UMK): *Początki Torunia w świetle źródeł archeologicznych.*

WYDZIAŁ II

FILOLOGICZNO-FILOZOFICZNY

Posiedzenie naukowe dnia 28 IV 2005 r.

Dr Monika Krajewska (UMK): *Polsko-rosyjski słownik Lemowych neologizmów.*

(Wydano w serii „Prace Wydziału Filologiczno-Filozoficznego”, t. 38, z. 2).

Dr Joanna Kamper-Warejko (UMK): *Pieśni pasyjne i wielkanocne w Kancjonale Piotra Artomiusza (Toruń 1601).*

(Wydano w serii „Prace Wydziału Filologiczno-Filozoficznego”, t. 38, z. 3).

Dr Joanna Mielczarek (UMK): *Opis języka czeskiego rękopisu ze zbiorów Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu.*

(Przewidziane do druku w „Pracach Wydziału Filologiczno-Filozoficznego”).

POSIEDZENIA KOMISJI FILOLOGICZNEJ

Posiedzenie naukowe dnia 1 VI 2005 r.

Dr Krzysztof Ćwikliński (UMK): *Andrzej Bobkowski ucieka do Katowic. Glosa do biografii pisarza.*

POSIEDZENIA KOMISJI HISTORII SZTUKI I KONSERWATORSTWA

Sesja naukowa zorganizowana wspólnie z Instytutem Zabytkoznawstwa i Konserwatorstwa UMK – 30 IX–1 X 2005 r.

Dr Michał Woźniak (UMK): *Uwarunkowania liturgiczne przestrzeni kościołów protestanckich.*

Prof. dr hab. Józef Poklewski (UMK): *Wystrój snycerski kościoła pobernaldyńskiego w Zamartem.*

POSIEDZENIA KOMISJI BIBLIOGRAFII I BIBLIOTEKOZNAWSTWA

Posiedzenie naukowe dnia 24 V 2005 r.

Zbigniew Szałwiński i Paweł Marzec: *Metody oceny jakości serwisów internetowych na przykładzie testu użyteczności polskiego serwisu EBIB.*

WYDZIAŁ III

MATEMATYCZNO-PRZYRODNICZY

Posiedzenie naukowe dnia 21 XII 2005 r.

Dr n. med. Marian Łysiak: *120 lat chirurgii toruńskiej.*

POSIEDZENIA KOMISJI GEOGRAFICZNO-GEOLOGICZNEJ

Posiedzenie naukowe dnia 6 I 2005 r.

Dr Włodzimierz Marszelewski (Zakład Hydrologii i Gospodarki Wodnej, UMK): *Abiotyczne zmiany jezior w Polsce Północno-Wschodniej.*

Posiedzenie naukowe dnia 24 II 2005 r.

Prof. dr hab. Leon Andrzejewski z zespołem (UMK): *Sprawozdanie z wyprawy naukowej na Islandię (2004 r.) w ramach grantu KBN oraz Międzynarodowego Programu Earthwatch.*

Posiedzenie naukowe dnia 2 III 2005 r.

Mgr Stefania Środa (Zakład Geografii Ekonomicznej i Badań Regionalnych, UMK): *Przemiany procesów i struktur ludnościowych w Niemczech w latach 1990–2005.*

Posiedzenie naukowe dnia 20 IV 2005 r.

Dr Mieczysław Kluba (Zakład Gospodarki Przestrzennej i Planowania Strategicznego, UMK): *Przemiany struktury obszarowej indywidualnych gospodarstw rolnych na Pomorzu Nadwiślańskim w warunkach transformacji gospodarki Polski po 1989 roku.*

Posiedzenie naukowe dnia 26 IV 2005 r.

Dr Halina Kobryń (Uniwersytet Murdocha w Perth): *Zastosowania DEM oraz zintegrowanych danych teledetekcyjnych w klasyfikacji środowiska podłoża morskiego i lądowego.*

Posiedzenie naukowe dnia 6 X 2005 r.

Dr Rafał Kot (Zakład Geomorfologii i Paleogeografii Czwartorzędu, UMK): *Georóżnorodność – problem jej oceny i zastosowania w ochronie i kształtowaniu środowiska przyrodniczego.*

Posiedzenie naukowe dnia 20 X 2005 r.

Dr Leszek Kozłowski (Zakład Gospodarki Przestrzennej i Planowania Strategicznego, UMK): *Rozłogi gospodarstw rolnych jako treść krajobrazu rolniczego.*

Posiedzenie naukowe dnia 27 X 2005 r.

Dr Halina Pomińska (Zakład Geologii i Hydrogeologii, UMK): *Chemia wód z utworów kredy górnej rejonu Torunia.*

Posiedzenie naukowe dnia 10 XI 2005 r.

Dr Dariusz Sokołowski (Zakład Geografii Społecznej i Turystyki, UMK): *Funkcje centralne miast i struktura systemu obsługi ludności w Polsce.*

Posiedzenie naukowe dnia 1 XII 2005 r.

Dr Elżbieta Grzelak-Kostulska, dr Beata Hołowiecka, mgr Hanna Michniewicz (Zakład Studiów Miejskich i Rekreacji, UMK): *Europejskie Kolokwium Naukowe pt. „Starzenie się ludności, a przestrzeń (perspektywa do roku 2030)” Paryż-Sorbona 2005 (Colloque scientifique europeen sur le theme Vieillesse et territoires a l'horizon 2030).*

Posiedzenie naukowe dnia 8 XII 2005 r.

Dr hab. Rajmund Przybylak, prof. UMK, mgr Zsuzsanna Vizi (Zakład Klimatologii, UMK): *Klimat Arktyki w XIX i na początku XX wieku – sprawozdanie z zakończenia realizacji grantu KBN.*

POSIEDZENIA KOMISJI NAUK MEDYCZNYCH

Posiedzenie naukowe dnia 19 I 2005 r.

Dr A. Lewandowska (Oddział Chorób Wewnętrznych WSzZ w Toruniu): *Homocysteina – nowy czynnik ryzyka choroby wieńcowej.*

Posiedzenie naukowe dnia 23 II 2005 r.

Dr med. J. Tujakowski (Oddział Onkologii Klinicznej RCO w Bydgoszczy): *Postępy w leczeniu chemicznym nowotworów narządu rodnego.*

Posiedzenie naukowe dnia 16 III 2005 r.

Dr S. Kapelaty (Zakład Diagnostyki Obrazowej WSzZ w Toruniu): *Morfologia blaszki miażdżycowej w badaniu usg tętnic szyjnych.*

Posiedzenie naukowe dnia 19 X 2005 r.

Prof. E. Małafiej (Instytut Matki Polki w Łodzi): *Przydatność aparatu Vitek w prognozowaniu terapeutycznej skuteczności antybiotyków.*

WYDZIAŁ IV
NAUK PRAWNYCH, SPOŁECZNYCH I EKONOMICZNYCH
POSIEDZENIA KOMISJI EKONOMICZNEJ

Posiedzenie naukowe dnia 13 IV 2005 r.

Prof. dr hab. Tadeusz Kowalik* (Instytut Nauk Ekonomicznych PAN):
„Solidarność” a polska transformacja.

Sierpień a Solidarność

Obu nazw: Sierpień 80 i Solidarność używa się niemal zamiennie. Sam napisałem dziesięć lat temu artykuł pod tytułem: *Sierpień – epigońską rewolucją mieszczańską*. O tezie zasadniczej za chwilę, a tu zwracam uwagę na same nazwy. Jest jasne, że tytuł tego artykułu obejmuje także, a nawet przede wszystkim potężny ruch społeczny noszący tę drugą nazwę. I odwrotnie, zapowiadane uroczystości z okazji 25-lecia powstania Solidarności planuje się na sierpień, chociaż wiadomo, że Solidarność powstała dopiero we wrześniu. Może jednak warto, właśnie przed zapowiedzianymi obchodami, wprowadzić pewne uporządkowanie pojęć, zwłaszcza że dostrzegam dużą różnicę w historycznym znaczeniu Sierpnia 80 jako daty zawarcia porozumień i powstała w ich wyniku Solidarnością. Historyczna wielkość Sierpnia, jego międzynarodowe znaczenie polegało nie tylko, czy nawet nie tyle, na zdecydowanej postawie strajkujących, która doprowadziła do zgody na powstanie niezależnego związku zawodowego, ile na umiejętnym wykorzystaniu skłonności ówczesnej elity władzy, Edwarda Gierka przede wszystkim, do kompromisowego rozwiązania konfliktu. Do zawarcia czegoś w rodzaju Umowy Społecznej. Sierpień implikuje zasługi dwóch stron kompromisu. Mając na oku właśnie potrzebę kompromisu, współorganizowałem znany list sześćdziesięciu czterech oraz namówiłem moich ówczesnych przyjaciół, Bronisława Geremka i Tadeusza Mazowieckiego, by z tą misją pojechali do Stocznii. Sam do nich dołączyłem, a spędzone tam dni uważam za najszcześniejszy okres w moim życiu. Podwójne, historyczne znaczenie tej Umowy polegało na tym, po pierwsze, że dało przykład dla kolejnej Umowy Społecznej – Porozumień Okrągłego Stołu; po drugie, stworzyło wzorzec dla pokojowych przemian systemowych w innych krajach sowieckiego bloku.

* Tadeusz Kowalik, profesor nauk ekonomicznych i humanistycznych, 1948–68 członek PZPR, 1992–2002 członek UP. Członek Komisji Ekspertów MKZ i doradców Solidarności. Spędził 10 lat w europejskich i amerykańskich ośrodkach naukowych.

Solidarność zaś była jedną stroną i w coraz większym stopniu nie kompromisu, lecz zarzewiem nieuchronnego konfliktu. Dziesięciomilionowa, a więc niesterowalna i radykalizująca się Solidarność cały czas budziła we mnie dwójne uczucia i rosnący niepokój. Nigdy nie kryłem poglądu, że do stanu wojennego doprowadziła niedojrzałość obu stron konfliktu.

Epigońska i mieszczańska

A teraz o charakterze przemian, które wiąże się zazwyczaj z Solidarnością, chociaż jest oczywiste, że za kształt powstałego ustroju odpowiadają obie strony zawartej przy Okrągłym Stole Umowy. W swej zasadniczej tezie jest ona zbieżna z oceną wielokrotnie dawaną przez Jacka Kuronia po 1993 r. W jego opinii „Klęska Solidarności nastąpiła dlatego, że wyłonione z niej władze państwowe, miast stanąć na czele masowego ruchu przebudowy, działały ponad społeczeństwem. Ponad jego głowami realizowano program etatystyczno-technokratyczny, co spychało większość w roszczeniową lewicowość, tym bardziej radykalną, im dotkliwiej odczuwano koszty upadku komunizmu”¹. Dla niego było jasne, że w latach 1989–1993 dokonało się – cytuję – „zniszczenie ruchu Solidarność przez rząd i administrację”.

Robotnicy często odgrywali kluczową rolę w rewolucjach mieszczańskich kontynentalnej Europy. Oto co pisał na ten temat Oskar Lange: „Gdy po wojnie we wszystkich krajach Europy Środkowej, w Niemczech, w Austrii, na Węgrzech, w Czechach, w Polsce, załamywały się resztki *ancien regime’u*, gdzie na gruzach monarchii [...] powstawały mieszczańskie republiki demokratyczne, twórcą tych republik był ruch robotniczy. Nie mając dość sił, aby republikom przez siebie stworzonym nadać charakter klasowo-proletariacki, ruch robotniczy nie mógł uniknąć tego, że republiki, które stworzył, stały się klasowymi państwami mieszczańskimi. Powstała [...] tragikomiczna sytuacja: partie robotnicze tworzyły republiki, które były w swej treści socjologicznej mieszczańskimi państwami klasowymi”².

Wydarzenia w Polsce lat 1980–1992 były kolejną tragikomedią. Największy w Europie, najbardziej masowy ruch pracowniczy dokonał przewrotu społecznego, z którego wyłonił się jeden z najbardziej niesprawiedliwych ustrojów społecznych, jakie zna historia tego kontynentu w okresie powojennym. Przegrała nie tylko wielkoprzemysłowa klasa robotnicza, zatrudniona w „socjalistycznych mamutach”. Do przegranych należą: robotnicy prywatnego sektora, zdecydowana większość rolników, rzemieślnicy, pielęgniarki i nauczyciele. Materialną, a nawet prestiżową przegraną części z przegranych kompensuje

¹ J. Kuroń, *Rzeczpospolita dla każdego*, *Życie Gospodarcze*, nr 21/1994, s. 6.

² *Kryzys socjalizmu*, 1931, [w:] O. Lange, *Wybór pism*, t.1, Warszawa 1990, s. 93.

odzyskana wolność. Ale dla tych grup społecznych – może z wyjątkiem naczyteli – wolność została niesłychanie ograniczona przez zachwianie fundamentów bytu materialnego.

„Na nasze nieszczęście wygraliśmy!” powiedział Wałęsa w nocy 4 VI 1989 r. Na pewno nie zdawał sobie sprawy, jak wiele w tym wykrzykniku powiedział jako przywódca robotniczy! Później jeszcze powie: „Miało być państwo prawa, a stworzyliśmy państwo prawników”! Albo, że wyszedł „plus ze znakiem ujemnym!”

W dwojakim sensie określam tę pokojową rewolucję jako epigońską. Po pierwsze, ten typ rewolucji mieszczańskiej należy już do przeszłości. W wielu krajach powstawała nowoczesna prywatna gospodarka rynkowa bez pierwotnej akumulacji kapitału na wzór angielskiej czy nawet amerykańskiej. Umożliwia to z jednej strony zrzeszeniowa (akcyjna) forma kapitału, z drugiej – fakt, że Polska i inne kraje pokomunistyczne miały już wielki (często za wielki) przemysł, nie potrzebowały więc pochodzącego ze spekulacji, kradzieży, defraudacji, przysłowiowego pierwszego miliona dolarów, by umożliwić przejście od manufaktury do fabryki. Z tych samych względów już niekonieczne było zubożenie jednych, by rosły kapitały innych.

I po drugie, inaczej niż w XIX w., rewolucje w Środkowej Europie, o których pisał Lange, były przez partie robotnicze przegrane w sensie politycznym, ale nie w sensie społecznym. Przyniosły bowiem pierwszy zasadniczy wyłom w ustawodawstwie pracowniczym tych krajów. Polscy robotnicy, na przykład, wywalczyli lub otrzymali ośmiogodzinny dzień pracy i wiele innych uprawnień. Niektórzy nazywali to przekupywaniem robotników w obliczu pukającej do drzwi rewolucji.

W Polsce natomiast zrodził się dziki kapitalizm typu dziewiętnastowiecznego o najwyższym w Unii bezrobociu, zwłaszcza wśród młodzieży, najniższej stopie zatrudnienia, szybko rosnącym ubóstwie nawet w warunkach dość szybkiego wzrostu PKB. A ponad milion niedożywionych lub wręcz głodnych dzieci, liczni bezdomni oraz częsta praktyka niewypłacania wynagrodzeń to po prostu polityczny skandal i hańba. Chwilowy sojusz robotników z inteligencją, której powierzono sprawy programowe, wydatne wsparcie Kościoła oraz międzynarodowych organizacji finansowych umożliwił na drodze pokojowej nie tylko demontaż „realnego socjalizmu”, lecz także transformację robotniczej rewolucji w mieszczańską. Hardzi robotnicy-rewolucjoniści stali się znów „robotami”. Wolności obywatelskie, poprawa zaopatrzenia i usług, otwarcie szansy dla najzdolniejszych i najenergiczniejszych nie mogą przystąpić wymienionych wad ustrojowych. To one określają charakter naszego ustroju społeczno-ekonomicznego w dzisiejszym cywilizowanym świecie.

Podobnie jak wielu byłych liderów i doradców Solidarności, wielu byłych komunistów stało się kapitalistycznymi neofitami. Słabość zaś większości par-

lamentarnej, która niemal jednomyślnie zatwierdziła plan Balcerowicza, najlepiej wyraził na tych łamach Aleksander Małachowski: „Byliśmy trochę jak barany prowadzone na rzeź i łatwo ulegaliśmy obietnicom polityków, mającym decydujący głos w praktycznym wcielaniu w życie szkodliwych rozwiązań. Pamiętam, jak łatwo [...] zgodziliśmy się na szokową terapię Balcerowicza [...]. Jedyne, na co potrafiliśmy się zdobyć, to była napisana przez Ryszarda Bugaję [...] uchwała, stawiająca rządowi pewne warunki i wymogi co do tej terapii [...]. Balcerowicz [...] nigdy nie uznał na forum sejmowym, że on i jego amerykański mentor, profesor Sachs, zwyczajnie nas, posłów bez doświadczenia, oszukali (Przegląd, 11/2001)”.

Zerwanie umowy społecznej

A mogło być inaczej, w Polsce bowiem istniał alternatywny program rozwoju, program Okrągłego Stołu. Zaprojektowano przy nim nie tylko równowagę gospodarki przez liberalizację cen (co prawda ze zbyt wysoką skalą indeksacji płac), ale także „nowy ład ekonomiczny”. Jego zarys jest ogólny, ale na pewno bardziej prospołeczny niż ten realizowany. Nie mogłoby być zresztą inaczej, jeśli nowy ustrój kształtowano by przy ścisłej współpracy ze związkami zawodowymi, co obiecywała Umowa Społeczna z Sierpnia '80. Natomiast zrywając tę umowę, proklamowano jesienią 1989 r. skok do kapitalizmu, oparty rzekomo na sprawdzonych wzorach, a więc wolny od eksperymentowania. A właśnie ze względu na obraną metodę ów skok okazał się być dotkliwym społecznie wielkim eksperymentem, dającym początek niefortunnej drodze przemian.

Powstaje dręczące pytanie, dlaczego zgodziła się na ów skok pracowniczka Solidarność, OPZZ, schodząca ze sceny, ale przecież jeszcze wpływowa, stara elita władzy? To sprawa do dłuższych rozważań. Zaznaczę tylko, że Solidarności jest wyjaśnić najłatwiej. Wychodząca dopiero z podziemia, zajęta sprawami organizacyjnymi, osłabiona przez exodus inteligentów, wierzyła, że tymczasem rewolucję ma wygrana, bo władzę sprawują jej zaufani ludzie. Wierzyła jeszcze Wałęsie, który tak się śpieszył z poparciem nowej władzy, że program Balcerowicza zaakceptował zanim został jeszcze ogłoszony, bez zapoznania się z jego treścią, bez negocjacji.

Niejasna przyszłość

Czy jest nadzieja, że Polska wejdzie na drogę realizacji podstawowych zasad Konstytucji: społecznej sprawiedliwości i solidarności, społecznej gospodarki rynkowej, w tym polityki możliwie pełnego zatrudnienia? Zakładając warunki pokojowe, możliwie cywilizowane, tylko zbieżność dwóch okoliczności mogłaby zmusić władze do zasadniczej reorientacji politycznej: zorganizo-

wany nacisk wewnętrzny na władze, najlepiej w drodze pokojowych demonstracji, legalnych strajków, obywatelskiego nieposłuszeństwa, czemu towarzyszyłaby radykalizacja zachodnich ruchów społecznych i zachodnich partii lewicowych oraz sprzyjająca walce z bezrobociem i biedą reforma podstawowych zasad Unii Europejskiej.

Należy jednak mieć przed oczyma także przestrożę Jacka Kuronia: „Kiedy duże grupy społeczne mają poczucie, że zostały wypchnięte poza społeczeństwo, że pozbawiono je szansy udziału w normalnym życiu, że odebrano im możliwość spełnienia swych aspiracji, to zaczynają się buntować przeciwko takim porządkom i mogą je zniszczyć” (Kuroń, 1997). Jaka jednak władza wyłoniłaby się z tego „zniszczenia”? Czy owo zniszczenie może przybrać cywilizowane formy? Trudno przewidzieć. Z pewnością nie byłyby to te konfiguracje polityczne, które znamy.

III

MATERIAŁY BIO- I BIBLIOGRAFICZNE CZŁONKÓW WYDZIAŁÓW TOWARZYSTWA

Wydział I

OLIŃSKI PIOTR urodził się 11 grudnia 1965 r. w Grudziądzu. Do szkoły podstawowej uczęszczał w Melnie i w Mokrem koło Grudziądza. Następnie rozpoczął naukę w Liceum Ogólnokształcącym im. Jana III Sobieskiego w Grudziądzu, gdzie w 1984 r. uzyskał maturę. W 1985 r. rozpoczął studia na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. W latach 1987–1990 brał udział w seminarium z nauk pomocniczych historii prowadzonym przez prof. Kazimierza Jasińskiego, na którym przygotował pracę magisterską na temat źródeł do dziejów opactwa cysterskiego w Pelplinie. W 1990 r. jako stypendysta Uniwersytetu Mikołaja Kopernika studiował przez jeden semestr na Uniwersytecie Ernsta Moritza w Greifswaldzie. 29 czerwca 1990 r. zakończył studia na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika zdając egzamin magisterski. Dzięki semestralnemu stypendium otrzymanemu od Gemeinschaft zur Förderung von Studienaufenthalten polnischer Studenten in der Bundesrepublik Deutschland od października 1990 do kwietnia 1991 r. rozpoczął studia doktoranckie na Uniwersytecie Alberta Ludwiga we Freiburgu. W centrum jego zainteresowań pozostało piśmiennictwo klasztorne, a zwłaszcza źródła o charakterze memoratywnym. Od września 1991 r. podjął pracę jako nauczyciel w Technikum Odzieżowym w Toruniu. W lutym 1993 r. został zatrudniony w Archiwum Państwowym w Toruniu. W czerwcu 1996 r. obronił na Wydziale Nauk Historycznych UMK pracę doktorską na temat „Nekrologi cysterskie na Pomorzu Gdańskim w XIII–XVII wieku”. W 1998 r. przez jeden semestr kontynuował pracę naukową i dydaktyczną na Uniwersytecie Ernsta Moritza w Greifswaldzie jako stypendysta Union der Deutschen Akademien der Wissenschaften. Jego zainteresowania skupiły się wówczas na historii miast hanzeatyckich ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień społecznych i religijnych. W tym czasie sprecyzował również temat rozprawy habilitacyjnej, w ramach której skupił się na działalności fundacyjnej mieszczaństwa w miastach pruskich w XIII–XVI w.

W 2001 r. został zatrudniony w Zakładzie Historii Średniowiecznej Instytutu Historii i Archiwistyki UMK. Należy do kilku organizacji naukowych, archiwalistycznych i innych: Polskiego Towarzystwa Historycznego, w którym sprawuje funkcję wiceprezesa Oddziału w Toruniu, Polskiego Towarzystwa Heraldycznego, w którym był sekretarzem Oddziału w Toruniu, a aktualnie spełnia obowiązki sekretarza Oddziału, Stowarzyszenia Archiwistów Polskich a także Towarzystwa Miłośników Torunia. Od 1996 r. jest członkiem Towarzystwa Naukowego w Toruniu. Wchodzi również w skład redakcji „Toruńskiego Słownika Biograficznego”, a od 2004 r. jest redaktorem „Rocznika Toruńskiego”.

Spis prac: a) Prace monograficzne: 1) Cysterskie nekrologi na Pomorzu Gdańskim od XIII do XVII wieku, (Roczniki Towarzystwa Naukowego w Toruniu, R. 88, z. 1), Toruń 1997, 332 s. b) Wydawnictwa źródłowe: 2) wspólnie z B. Herdzin, Rachunki z uczty wydanej na cześć wielkiego mistrza Ulryka von Jungingen w Toruniu w 1407 roku, [w:] Studia nad dziejami miast i mieszczaństwa, t. 2, pod red. R. Czai i J. Tandeckiego, Toruń 1996, s. 295-301. 3) Najstarsze źródła toruńskiego bractwa religijnego kaletników, torebkarzy i rękawiczników z przełomu XIV i XV wieku, Zapiski Historyczne, t. LXII, 1997, z. 4, s. 123-132. 4) wspólnie z K. Kopińskim, Regesty dokumentów i wzmianek źródłowych do dziejów średniowiecznego Torunia i Prus w tzw. zbiorze Klozego w Archiwum Państwowym we Wrocławiu, cz. 1, Zapiski Historyczne, t. LXVIII, 2003, z. 2-3, s. 145-160. 5) wspólnie z K. Kopińskim, Regesty dokumentów i wzmianek źródłowych do dziejów średniowiecznego Torunia i Prus w tzw. zbiorze Klozego w Archiwum Państwowym we Wrocławiu, cz. 2, Zapiski Historyczne, t. LXVIII, 2003, z. 4, s. 109-132. 6) wspólnie z B. Herdzin, Księgozbiór burmistrza toruńskiego Macieja Grätscha, [w:] Folia Toruniensia, t. 1, 2000, s. 3-7. c) Rozprawy i artykuły: 7) Fundatio ecclesiae Samburiensis, Studia Pelplińskie, t. 21/22, 1990/91, s. 105-112. 8) Cysterskie księgi zmarłych na Pomorzu Gdańskim (XIII-XVII wiek), Sprawozdania Towarzystwa Naukowego w Toruniu, nr 50, 1996, s. 46-52. 9) Rola średniowiecznych bractw religijnych w życiu miejskim na przykładzie toruńskiego bractwa kaletników, torebkarzy i rękawiczników, [w:] Studia nad dziejami miast i mieszczaństwa w średniowieczu, t. 1, red. zb., Toruń 1996, s. 77-91. 10) Otoczenie księcia lubiszewsko-tczewskiego Sambora II, [w:] Krzyżowcy, kronikarze, dyplomaci, pod red. B. Śliwińskiego, Gdańsk-Koszalin 1997, s. 115-146. 11) Starogard w dobie średniowiecza, [w:] Dzieje Starogardu, pod red. M. Kallasa, Starogard 1997, t. 1, s. 53-80. 12) Miasto podczas wojny trzynastoletniej, [w:] Dzieje Starogardu, pod red. M. Kallasa, Starogard 1997, t. 1, s. 81-112. 13) Fundacje i legaty religijne kobiet świeckich w wielkich miastach pruskich, [w:] Kobieta i rodzina w średniowieczu i na progu czasów nowożytnych, pod red. Z. H. Nowaka i A. Radziwińskiego, Toruń 1998, s. 143-160. 14) Motywy chrystologiczne na pieczęciach urzędników krzyżackich ziemi chełmińskiej, Rocznik Grudziądzki, t. XIII, 1998, s. 9-20. 15) Wilhelm Winterfeld – Ritter, Stifter, Danziger Ratherr, [w:] «kopet uns werk by tyden» Walter Stark zum 75. Geburtstag, hrsg. v. N. Jörn, D. Kattinger, H. Wernicke, Schwerin 1999, s. 263-266. 16) wspólnie z E. Okoniem, Byszewo-Koronowo, [w:] Monasticon Cisterciense Poloniae, wyd. A. M. Wyrwa, J. Strzelczyk, K. Kaczmarek, t. II, Poznań 1999, s. 42-63.

17) Szpetal, [w:] *Monasticon Cisterciense Poloniae*, wyd. A. M. Wyrwa, J. Strzelczyk, K. Kaczmarek, t. II, Poznań 1999, s. 324-327. 18) *Konwersi pelplińscy w świetle klasztorowego nekrologu (Z badań nad liczebnością konwersów w klasztorach cysterskich w Polsce)*, [w:] *Cystersi w społeczeństwie Europy Środkowej (Materiały z konferencji naukowej odbytej w klasztorze oo. Cystersów w Krakowie Mogile z okazji 900 rocznicy powstania Zakonu Ojców Cystersów, 5-10 X 1998)*, pod red. A. M. Wyrwy, J. Dobosza, Poznań 2000, s. 737-744. 19) *Kontakty kartuzów z Raju Maryi z mieszczaństwem gdańskim w średniowieczu*, [w:] *Klasztor w mieście średniowiecznym i nowożytnym*, wyd. M. Derwich, A. Pobóg-Lenartowicz, Wrocław-Opole 2000, S. 123-134. 20) *Przedstawiciele kupiectwa toruńskiego w Brugii w latach 1360-1390*, *Zapiski Historyczne*, t. LXVI, 2001, z. 1, s. 7-22. 21) *Prosopographische Untersuchungen über die pommer-schen und preußischen Kartäuser anhand ihrer Memorialüberlieferungen*, [w:] *Bücher, Bibliotheken und Schriftkultur der Kartäuser. Festgabe zum 65. Geburtstag von Edward Potkowski (Contubernium. Tübinger Beiträge zur Universitäts- und Wissenschafts-geschichte, hrsg. v. Jörg Baten u. a., Bd. 59)*, Franz Steiner Verlag, Stuttgart 2002, s. 255-268. 22) *Fundacje religijne w kościele parafialnym Starego Miasta Torunia w średnio-wieczu*, [w:] *Dzieje i skarby kościoła świętojańskiego w Toruniu*, pod red. K. Kluczajd, M. Woźniaka, Toruń 2002, s. 219-236. 23) *Mnich wobec pogody. O zapiskach dotyczą-cych pogody w Kronice pelplińskiej*, [w:] *Pelplin. 725 rocznica powstania opactwa cysterskiego. Kulturotwórcza rola cystersów na Kociewiu*, pod red. D. A. Dekkańskiego, B. A. Grenza, A. Słyszewskiej, A. M. Wyrwy, Pelplin-Tczew 2002, s. 155-168. 24) *Miesz-czanin w trosce o zbawienie. Uwagi o memoratycznych funkcjach fundacji mieszczań-skich w wielkich miastach pruskich*, [w:] *Ecclesia et civitas. Kościół i życie religijne w mieście średniowiecznym*, pod red. H. Manikowskiej i H. Zaremskiej, Warszawa 2002, s. 347-359. 25) *Warunki pogodowe w Toruniu i okolicach w 1. połowie XVIII wieku w świetle źródeł narracyjnych*, *Rocznik Toruński*, t. 29, 2002, s. 49-85. 26) *Mo-tywy fundacji klasztorów przez zakon krzyżacki w Prusach w świetle dokumentów fun-dacyjnych (ze szczególnym uwzględnieniem dokumentów fundacyjnych żeńskiego klasztoru benedyktyńskiego w Królewcu i klasztoru augustianów-eremitów w Chojni-cach)*, [w:] *Kancelarie krzyżackie. Stan badań i perspektywy badawcze*, pod red. J. Tru-pindy, Malbork 2002, s. 191-207. 27) *Związki o charakterze nieformalnym w średnio-wiecznym mieście jako problem badawczy (na podstawie wybranych przykładów z Gdańska i Torunia)*, [w:] *Miasta i mieszczaństwo w Europie Środkowowschodniej do połowy XIX wieku*, pod red. D. Michaluk i K. Mikulskiego, Toruń 2003, s. 19-30. 28) *Die Stiftungen in den grossen preussischen Städten des Ausgehenden 13. und des 14. Jahrhunderts*, *Hansische Geschichtsblätter*, Jg. 121, 2003, s. 75-92. 29) *Quelleneditio-nen zur mittelalterlichen Geschichte Danzigs*, [w:] *Quellenvielfalt und editorische Me-thoden*, hrsg. v. M. Thumser und J. Tandecki, Toruń 2003, s. 153-168. 30) *Między za-konem krzyżackim a mieszczaństwem pruskim. Uwagi o klasztorach żeńskich w wiel-kich miastach pruskich*, [w:] *Cysterki w dziejach ziem polskich, dawnej Rzeczypospoli-tej i Europy Środkowej*, red. Andrzej M. Wyrwa, A. Kiełbasa, J. Swastek, Poznań 2004, s. 883-897. 31) *Karol Górski a Towarzystwo Naukowe*, [w:] *Karol Górski – człowiek i uczoney*, cz. II, pod red. M. Biskupa i J. Tandeckiego, Toruń 2004, s. 97-119. 32) *wspólnie z: R. Przybylak, G. Wójcik, K. Marciniak, W. Chorążyczewski, W. Nowosad, K. Syta, Zmienność warunków termiczno-opadowych w Polsce w okresie 1501-1840*

w świetle danych historycznych, *Przegląd Geograficzny* 76/1, 2004, s. 5-31. 33) wspólnie z: R. Przybylak, J. Majorowicz, G. Wójcik, A. Zielski, W. Chorążyczewski, K. Marciniak, W. Nowosad, K. Syta, *Temperature Changes in Poland from the 16th to the 20th Centuries*, *International Journal of Climatology*, 25, 2005, s. 773-791. 34) Am Hofe Bolesław Schiefmunds. *Die Chronik des Gallus Anonymus*, [w:] *Die Hofgeschichtsschreibung im mittelalterlichen Europa. Projekte und Forschungsprobleme*, hrsg. v. R. Schieffer und J. Wenta (*Subsidia Historiographica III*), Toruń 2006, s. 93-105. 35) *Die Danziger Stadtbücher im 14. und der ersten Hälfte des 15. Jahrhunderts*, [w:] *Verwaltung und Schriftlichkeit in den Hansestädten*, hrsg. v. J. Sarnowsky (*Hansische Studien XVI*), Trier 2006, s. 109-122. 36) *Zmiany własności fundacji w kościołach parafialnych na przykładach z kościoła parafialnego Najświętszej Marii Panny w Głównym Mieście Gdańsku*, [w:] *Sociální svět středověkého města*, ed. M. Nodl (*Colloquia mediaevalia Pragensia* 5), Praha 2006, s. 247-258. d) *Redakcje naukowe*: 37) *Rocznik Toruński*, Toruń, 31, 2004, ss. 402. 38) *Rocznik Toruński*, Toruń, 32, 2005, ss. 410. 39) *Rocznik Toruński*, Toruń, 33, 2006, ss. 410. d) *Biogramy*: 40) Rudiger, [w:] *Słownik biograficzny Pomorza Nadwiślańskiego*, t. 4, pod red. Z. Nowaka, Gdańsk 1997, s. 104-107. 41) Meinricus, proboszcz kościoła św. Janów w XIII w., [w:] *Toruński Słownik Biograficzny*, pod red. K. Mikulskiego, t. 1, Toruń 1998, s. 171. 42) Schmolle Jan, proboszcz kościoła św. Janów, kanonik chełmiński, [w:] *Toruński Słownik Biograficzny*, pod red. K. Mikulskiego, t. 1, Toruń 1998, s. 219. 43) Hut (Hoet) Heinrich (zm. 1388), kupiec toruński, starszy prusko-westfalskiego kwartału w Brugii, [w:] *Toruński Słownik Biograficzny*, pod red. K. Mikulskiego, t. 2, Toruń 2000, s. 119. 44) Hofe (Hoffe, Hoven) Johann vom, (zm. po 1371 r.), kupiec toruński, starszy prusko-westfalskiego kwartału hanzeatyckiego, [w:] *Toruński słownik biograficzny*, pod red. K. Mikulskiego, t. 2, Toruń 2000, s. 116. 45) Kemenate (Camenata, Camareta) Jakob von der , kupiec toruński, (zm. przed 1376 r.), [w:] *Toruński Słownik Biograficzny*, pod red. K. Mikulskiego, t. 2, Toruń 2000, s. 131-132. 46) Małgorzata Pepyne (zm. między 19 X 1419 a 25 I 1425 r.), opatka klasztoru św. Krzyża w Toruniu, [w:] *Toruński Słownik Biograficzny*, pod red. K. Mikulskiego, t. 3, 2002, s. 173-174. 47) Rockendorff Heinrich (zm. po 1332 r.), sołtys, rajca i burmistrz Starego Miasta Torunia, *Toruński Słownik Biograficzny*, pod red. K. Mikulskiego, t. 3, 2002, s. 185-186. 48) Arnold z Legnicy (zm. po 9 II 1262 r.), rajca Starego Miasta Torunia, *Toruński Słownik Biograficzny*, pod red. K. Mikulskiego, t. 3, 2002, s. 18. 49) Goltberg Nicolaus (zm. przed 21 XI 1308 r.), burmistrz Starego Miasta Torunia 1303-1308, *Toruński Słownik Biograficzny*, pod red. K. Mikulskiego, t. 3, 2002, s. 76-77. 50) Pape Eberhard (zm. po 1374), ławnik i rajca Starego Miasta Torunia, [w:] *Toruński Słownik Biograficzny*, pod red. K. Mikulskiego, t. 4, Toruń 2004, s. 180. 51) Pape Jan (Johannes) (zm. po 1320, przed 1324), rajca i burmistrz Starego Miasta Torunia, [w:] *Toruński Słownik Biograficzny*, pod red. K. Mikulskiego, t. 4, Toruń 2004, s. 180. 52) Pape Tydeman (zm. 1365), kupiec, rajca i burmistrz Starego Miasta Torunia, [w:] *Toruński Słownik Biograficzny*, pod red. K. Mikulskiego, t. 4, Toruń 2004, s. 181. 53) Baratsch Jan (Johann) (zm. 1423), ławnik i rajca Starego Miasta Torunia, [w:] *Toruński Słownik Biograficzny*, pod red. K. Mikulskiego, t. 4, Toruń 2004, s. 24. e) *Omówienia i recenzje*: 54) S. Zonenberg, *Kronika Wiganda z Marburga*, Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Bydgoszczy, Bydgoszcz 1994, ss. 105, [w:] *Questiones medii aevi novae*,

Principles and Ideology of Government, Vol. 1, 1996, Warszawa 1996, s. 165. 55) I. Czarciński, Bractwa w wielkich miastach państwa krzyżackiego w średniowieczu, Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Rozprawy, Toruń 1993, ss. 127, [w:] *Questiones medii aevi novae*, Principles and Ideology of Government, Vol. 1, 1996, Warszawa 1996, s. 133. 56) T. Maciejewski, Wilkierze miasta Torunia, [w:] *Zapiski Historyczne*, t. LXIV, 1999, z. 3-4, S. 179-181. 57) Gregorius Frisch, *Der Sankt Marien Pfarrkirchen in Dantzig inwendige Abriss*, wyd. K. Cieślak, Bibliotheca Historica Gedanensis, Vol. I, Officina Ferberiana, Gdańsk 1999, [w:] *Zapiski Historyczne*, t. LXVI, 2001, z. 2-3, s. 197-198. 58) Ch. Pfister, *Wetternachhersage: 500 Jahre Klimavariationen und Naturkatastrophen (1496-1995)*, Bern-Stuttgart-Wien 1999, [w:] *Klio*, 1, 2001, s. 185-190. f) *Sprawa o z d a n i a*: 59) „Schriftkultur bei den Kartäusern. Kulturaustausch im mittelalterlichen und frühneuzeitlichen Europa”, Weingarten 26-29.05.1999, [w:] *Kwartalnik Historyczny*, R. CVI, 1999, z. 4, s. 156-158. 60) Sesja naukowa Niemiecko-Polskiej Grupy Dyskusyjnej do spraw Edycji Źródeł (Deutsch-Polnischer Gesprächskreis zur Quellenedition), Berlin 9-10 listopada 2001 roku, *Clio* 2/2002, s. 234-235; 61) Konferencja „Fundacje w wielkich kulturach dawnej Europy”, Berlin, 13-14 czerwca 2003, *Clio* 4/2003, s. 174-181. 62) „Średniowieczna literatura i kultura w państwie zakonu krzyżackiego w Prusach: trwanie i kontynuacja”, *Zapiski Historyczne*, t. LXX, 2005, z. 2-3, s. 225-227. 63) Konferencja naukowa „Średniowieczna literatura i kultura w państwie zakonu krzyżackiego w Prusach: trwanie i kontynuacja”, *Clio*, t., 2005, s. 216-219.

Wydział II

ZIENTARA WŁODZIMIERZ urodził się 7 listopada 1954 r. w Słupsku, gdzie ukończył szkołę podstawową i II Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza. Po maturze podjął studia na kierunku filologia germańska Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Tytuł magistra otrzymał w roku 1979 na podstawie pracy „Israel Hoppe, ein Elbinger Geschichtsschreiber in der Zeit der schwedischen Kriege”. Praca powstała w ramach seminarium prowadzonego przez Jerzego Serczyka. Kilka miesięcy po studiach pracował jako tłumacz języka niemieckiego w Fabryce Samochodów Ciężarowych w Starachowicach, a od 1 lutego 1980 r., w wyniku wygranego konkursu w Katedrze Filologii Germańskiej UMK, rozpoczął pracę najpierw jako asystent stażysta, asystent, a od roku 1989 jako adiunkt. Pod kierunkiem prof. Jerzego Serczyka napisał pracę doktorską *Gottfried Lengnich, ein Danziger Historiker in der Zeit der Aufklärung*. Rozprawę tę obronił na Wydziale Humanistycznym UMK w roku 1989. Została ona wyróżniona nagrodą rektora UMK oraz, zgodnie z sugestiami recenzentów, wydana drukiem. W Katedrze Filologii Germańskiej prowadził zajęcia z historii krajów niemieckiego obszaru językowego i historii stosunków polsko-niemieckich, a także proseminaria o tematyce dotyczącej bieżących badań do rozprawy habilitacyjnej, a więc np. opisów podróży wcze-

snego okresu nowożytnego, stereotypów, pism ulotnych – na niemieckojęzycznym materiale źródłowym XVII w. Już jako asystent wielokrotnie wyjeżdżał na staże zagraniczne, stypendia DAAD, fundacji Boscha, Marion Gräfin Dönhoff, fundacji im. Mariana Szyrockiego. Najwięcej satysfakcji dał jednak dwukrotny pobyt w Marburgu dzięki stypendium Konferenz der Deutschen Akademien der Wissenschaften, na tamtejszym uniwersytecie, oraz w Instytucie Herdera, ponieważ oprócz bieżącej pracy nad habilitacją po raz pierwszy prowadził seminaria ze studentami niemieckiego uniwersytetu, w tym przypadku na temat tolerancji religijnej w Rzeczypospolitej XVII w. Zajęcia odbywały się w ramach seminarium kierowanego przez prof. Hansa Lemberga. W latach osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych brał aktywny udział i wygłosił referaty na konferencjach naukowych organizowanych przez uniwersytety w Würzburgu, Oldenburgu, w Marburgu, we wspomnianym już Instytucie Herdera. Utrzymuje stałe kontakty naukowe z Instytutem Spraw Międzynarodowych Uniwersytetu Karola w Pradze oraz Archiwum Miasta Pragi, uczestnicząc od kilku lat w organizowanych przez obie instytucje konferencjach i przeprowadzając dla potrzeb habilitacji kwerendy naukowe. W kraju zawsze były mu pomocne kontakty z Uniwersytetem Gdańskim, gdzie jeszcze jako asystent odbył staż u prof. dra hab. Lecha Mokrzeckiego. Utrzymuje stałe kontakty naukowe z uniwersytetami w Würzburgu, Getyndze, Marburgu, Bambergu, Pradze i in. W latach 2000-2002 kierował Katedrą Filologii Germańskiej Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego (pełniąc obowiązki kierownika na drugim etacie) w Olsztynie. Pracując na tym uniwersytecie dwa lata zorganizował dwie międzynarodowe konferencje naukowe i dwie wewnętrzne pracowników KFG. W czerwcu 2001 r. odbyło się na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu kolokwium habilitacyjne na podstawie książki *Sarmatia Europiana oder Sarmatia Asiana? Polen in den deutschsprachigen Druckwerken des 17. Jahrhunderts* (Toruń 2001), pozytywnie ocenione przez Radę tegoż Wydziału. Rok później ukazało się drugie wydanie tej książki, skorygowane i uzupełnione m.in. o bardzo pomocny w lekturze indeks nazw geograficznych. Od I VII 2003 kieruje w ramach KFG UMK Zakładem Literatury i Kultury Dawnej. Uzyskał trzyletnie stypendium fundacji niemieckiej Dorothee Wilms-Stiftung w Bibliotece Księcia Augusta w Wolfenbüttel, gdzie prowadzi badania z zakresu historii prasy i komunikacji społecznej w XVII i pocz. XVIII w. Od I XII 2003 r. został mianowany na stanowisko profesora nadzwyczajnego UMK, a od I I 2004 r. jest kierownikiem Katedry Filologii Germańskiej.

Spis prac: 1) Israel Hoppe, der Geschichtsschreiber der Stadt Elbing in der Zeit der schwedischen Kriege, Acta Universitatis Nicolai Copernici, Filologia Germańska

VII, Nauki Humanistyczno-Społeczne, z.1222, 1981, s. 3-12. 2) Mowa dziejopisa elbląskiego Izraela Hoppego o pożytku z historii, z roku 1621. Przyczynek do kształtowania się osobowości twórczej historyka, Komunikaty Mazursko-Warmińskie, 1983, nr 2-3, s. 219-223. 3) Israel Hoppe (1601-1679) burmistrz i historiograf elbląski, Zastężeni ludzie dawnego Elbląga. Szkice biograficzne pod red. M. Biskupa, Wrocław i in., Ossolineum 1987, s. 114-118. 4) Gotfryd Lengnich, profesor Gdańskiego Gimnazjum Akademickiego w latach 1729-1750, Rocznik Gdański, t. XLIX, 1989, z. 1, s. 149-163. 5) Statut Gdańskiego Towarzystwa Naukowego Societas Litteraria 1720-1729, Zapiski Historyczne, t. LVI, 1991, z. 1, s. 77-92. 6) Gottfried Lengnich ein Danziger Historiker in der Zeit der Aufklärung, Teil 1, Toruń 1995, Teil 2, Toruń 1996 (rec.: Marcelli Kosman, *Studia Historica Slavo-Germanica*, XXII, 1997/1999, s. 239-240) 7) Sebastian Haffner, Preussen ohne Legende, Hamburg 1979, (Rec.), Komunikaty Mazursko-Warmińskie, Olsztyn 1981, nr 2-3, s. 467-469. 8) Krótki zarys dziejów niemieckich dla studentów filologii germańskiej. Kurzer Abriss der deutschen Geschichte für Germanistik-Studenten, Toruń 1988 (wspólnie z j. Serczykiem). 9) Jerzy Serczyk, Włodzimierz Zientara, Politische Geschichte der Staaten des deutschsprachigen Raumes 1945-1990, wyd. 1: Toruń 1994, wyd. 2: Toruń 1996, (rec. Piotr Nowak, *Zbliżenia. Polska-Niemcy*. Pismo Uniwersytetu Wrocławskiego i Opolskiego, 1996, 1(13), s.143-144. 10) Jan Sachs (Sachse, Saxen), pisarz historyczno-polityczny, sekretarz rady miejskiej Torunia, *Polski Słownik Biograficzny*, t. XXXIV/2, z. 141, Wrocław-Warszawa-Kraków 1992, s. 270. 11) *Słownik Biograficzny Pomorza Nadwiślańskiego*, t. 1, 1992: Brauser J. K., s.158-159, Braun D., s. 158, Engelke Fr. B., s. 389-390, Edling J. P., s. 383, Chodowiecki J. S., s. 212-213; t.2, 1994: Gabler Wawrzyniec, s.19, Hancke Michał s. 160, Kankel Jan, s. 343; t. 3, 1997: Linde Łukasz, s. 65-66, Nicolai Henryk s. 310-311; t. 4: Sartorius Jan. 12) Die schlesischen Lehrer und Schuler an den Akademischen Gymnasien Königlich Preussens in der ersten Hälfte des 18. Jahrhunderts, *Acta Universitatis Wratislaviensis*, No 1757, *Germanica Wratislaviensia* CXIV, Wrocław 1996, s. 215-222. 13) Alicja Kurkowa, Jakub i Jan Filip Breynowie. Studium z dziejów kultury książki XVII i XVIII wieku, Ossolineum 1989 (rec.), *Zapiski Historyczne*, LVIII, 1993, s. 162-163. 14) Gottfried Lengnich, ein Danziger Historiker in der Zeit der Aufklärung, *Studia Gedanensia*, 2, 1994, s.89-100; recenzja w *Zapiskach Historycznych*, 1994, s. 489; Hans Georg Siegler, Danzig. Chronik eines Jahrtausends, Droste Verlag GmbH, Düsseldorf 1991. 15) recenzja w *Roczniku Gdańskim*, t. LV, 1995, z. 2, s. 123-125: *Polnische Drucke und Polonica 1501-1700. Katalog der Herzog August Bibliothek Wolfenbüttel Bd. 2: 1601-1700, Teil 1-3*. Bearb. v. M. Gołuszka u. M. Malicki, München-New Providence-London-Paris: Saur 1994. 16) H. J. Bömelburg, Zwischen polnischer Ständegesellschaft und preussischem Obrigkeitsstaat, München 1995 (rec.), *Borussia*, Olsztyn 1996. 17) Die Darstellung Polens in den deutschsprachigen Texten des 17. Jahrhunderts, *Germanistisches Jahrbuch, Convivium*, Bonn 1997, s. 425-446. 18) *Biogram J. Sartoriusa*, [w:] *Słownik Biogr. Pomorza Nadwiślańskiego*, t. IV, Gdańsk 1997, s.147-148. 19) Jiří Pešek, Měštanska vzdělanost a kultura v předbělohorských Čechách 1547-1620, rec. [w:] *Orbis Linguarum*, vol. 6, Legnica 1997, s. 346-347. 20) Die Reiseberichte über Danzig Ende des 16. und Anfang des 17. Jh.- Leipzig 18. April 1997, *Kolloquium: Frühe Metropolen Ostmitteleuropas in der Innen- und Aussensicht (15./16.Jh.)*; Geisteswissenschaftliches Zentrum Geschichte und Kultur Ostmitteleuropas

e.V. 21) Niewdzięczny wiek XVII? Polska w niemieckojęzycznych opisach podróży, *Orbis Linguarum*, 12, Legnica 1999, s. 271-279. 22) Der Einfluß der Studienzeit in Halle auf die Persönlichkeit Gottfried Lengnichs, *Kulturtransfer. Polen-Deutschland. Wechselbeziehungen in Sprache, Kultur und Gesellschaft*, hg.v. K. Sauerland, Bonn 1999, s. 91-99. 23) Siedemnastowieczne niemieckojęzyczne opisy podróży do Gdańska, *Barok VII/1 (13) 2000*, s. 207-216. 24) *Sarmatia Europiana oder Sarmatia Asiana? Polen in den deutschsprachigen Druckwerken des 17. Jahrhunderts*, Toruń 2001. 25) Die Fremden im Danzig des 17. und der ersten Hälfte des 18. Jahrhunderts, *Documenta Pragensia XIX*, Praha 2001, s. 101-108. 26) Anfänge der gelehrten Zeitschriften in Danzig im 18. Jahrhundert, *Documenta Pragensia XIX*, 2001, s. 281-289. 27) Venedig als Vorbild und Vergleichsgegenstand einer Staatsordnung für Polen in den fremden Berichten des 17. Jahrhunderts, *Im Wechselspiel der Kulturen. Festschrift für Professor Karol Sauerland*, Toruń 2001, h.v. M. Gierlak, M. Klentak-Zabłocka, L. Żyliński, Toruń 2001, s. 251-259. 28) Stereotype Meinungen über Polen in deutschsprachigen Druckwerken des 17. und beginnenden 18. Jahrhunderts, *Stereotyp, Identität und Geschichte*, Hans Henning Hahn (Hrsg.), [=Mittel Europa, Osteuropa. Oldenburger Beiträge zur Kultur und Geschichte Ostmitteleuropas, hg. v. Michael Garleff, Bd. 5], Frankfurt/M u.a. 2002 s.175-185. 29) Die böhmischen Studenten in dem Matrikelbuch des Gymnasiums zu Thorn, *Listy filologicke, Folia Philologica*, Vol. 125 (2002), No. 1-2, s. 110-114. 30) Schlesier im 17. und Anfang des 18. Jahrhunderts auf Polenreise, *Jahrbuch der schlesischen Friedrich-Wilhelms-Universität zu Breslau, XLII-XLIV*, 2001-2003, s. 113-128. 31) Wenecja i Rzeczpospolita jako przedmiot porównań ustrojowych w XVII wieku w oczach obcych, *Między Wschodem a Zachodem. Studia z dziejów Rzeczypospolitej w epoce nowożytnej*, pod red. J.Staszewskiego, K.Mikulskiego i J. Dumanowskiego, Toruń 2002, s. 37-41. 32) Polen nach der Auffassung von Samuel Pufendorf, *Das geistige Leben in Preussen in der Frühaufklärung*, wyd. W. Zientara, Ch. Marx, B. Sapała, Olsztyn 2002, s.141-146. 33) recenzja wystawy i jej katalogu [w:] *Barok 2002 VIII/2(16)2001*, s. 99-102; *Život v baroki // Praxe 1620-1784*, katalog wystawy, Praha 2001, ss. 151. 34) *Barokowa Praga*, rec. [w:] *Barok, Komentarze i dyskusje wokół wystaw*, *Półrocznik VIII/2(16)2001*, Warszawa 2002, s. 99-103. 35) Die boemischen Studenten in dem Matrikelbuch des Gymnasiums zu Thorn, rec. [w:] *Listy Filologicke 125 (Folia philologica)*, red. Martin Svatos, Praha 2002, Nr 1-2, s. 110-114. 36) Wioletta Knütel: *Verlorene Heimat als literarische Provinz. Stolp und seine pommersche Umgebung in der deutschen Literatur nach 1945*, rec. [w:] *Orbis linguarum*, Vol. 23, s.321-322, Wrocław 2003. 37) *Sarmatia Europiana oder Sarmatia Asiana? Polen in den deutschsprachigen Druckwerken des 17. Jahrhunderts*. 2. Auflage, ss. 272, Toruń 2003. 38) *Reiseberichte über Preußen und Polen*, [w:] *Geistiges Preußen Preußischer Geist*, red. Gabriele Hundrieser/Hans-Georg Pott, s. 45-60, Aisthesis Verlag, Bielefeld 2003. 39) *Obraz miast pruskich w opisach podróży XVII wieku*, [w:] *Prusy i Infanty między średniowieczem a nowożytnością. Państwo-społeczeństwo-kultura*, Zbiór studiów pod red. B. Dybasia i D. Makiły, Toruń 2003, s. 97-104. 40) *Samuel Klenner auf der Walz in Schlesien*, [w:] *Neisse: Kulturalität und Regionalität. Germanische Studien*, Beiheft, red. W. Kunicki, M. Witt, s. 133-136, Nysa 2004. 41) *Europäische Polenbilder in der frühen Neuzeit*, [w:] *Edukacja dla przyszłości*, red. J. F. Nosowicz, s. 298-315, Białystok 2004.

Lista osób, które wpłaciły na tablicę pamiątkową na hotelu „Trzy Korony”

- Anonimowo 3 osoby
Prof. dr hab. Włodzimierz Appel
Ks. prof. dr hab. Jerzy Bagrowicz
Dr n. med. Jerzy Beciński
Prof. dr hab. Adam Bezwiński
Dr n. med. Lech Bieganowski
Prof. dr Marian Biskup
Dr Radosław Biskup
Dr Mirosław Bochenek
Mgr Anna Bogłowska
Dr Andrzej Bogucki
Prof. dr hab. Józef Borzyszkowski
Elżbieta Budzińska
Dr hab. Bogdan Burdziej
Prof. dr hab. Stefan Cackowski
Doc. dr Karola Ciesielska
Dr Jerzy Domasłowski
Prof. dr hab. Wojciech Donderski
Prof. dr hab. Teresa Dunin-Karwicka
Prof. dr hab. Bogusław Dybaś
Prof. dr hab. Jerzy Dygdała
Dr Maria Frankowska
Prof. dr hab. Danuta Frąckowiak
Janina Gardzielewska
Prof. dr hab. Stanisław Gąska
Dr hab. Maria Gierlak
Prof. dr hab. Andrzej Kazimierz Gi-
ziński
Sławomir Głowacki
Prof. dr hab. Jan Głuchowski
Prof. dr hab. Jerzy Grodzicki
Prof. dr hab. Andrzej Groth
Prof. dr hab. Grażyna Gzella
Marek Hildebrandt
Mgr Janina Huppenthal
Prof. dr hab. Lesław Huppenthal
Dr Cecylia Iwaniszewska
Prof. dr hab. Danuta Janicka
Prof. dr hab. Janusz Jasiński
Krystyna Jaworska
Prof. dr hab. n. med. Waldemar Ję-
drzejczyk
Prof. dr hab. Stanisław Jędrzejewski
Prof. dr hab. Sławomir Kalembka
Prof. dr hab. Krystyna Kallas
Prof. dr hab. Marian Kallas
Mgr Jerzy Kałdowski
Ks. Stanisław Kardasz
Dr Wiesław Kokociński
Prof. dr hab. Jan Kopcewicz
Dr Stefan Kopczyński
Prof. dr hab. Edmund Kotarski
Edwin Franciszek Kozłowski
Prof. dr hab. Ryszard Kozłowski
Prof. dr hab. Mirosław Koziński
Prof. dr hab. Mirosław Krajewski
Dr Liliana Krantz-Domasłowska
Prof. dr hab. Jacek Krełowski
Prof. dr hab. Mariusz Kulicki
Dr Anna Kulikowska
Prof. dr hab. Barbara Kunicka-Mi-
chalska
Prof. dr hab. Stefan Kwiatkowski
Prof. dr hab. Gerard Labuda
Prof. dr hab. Kazimierz Lubiński
Prof. dr hab. Ryszard Łaszewski
Dr n. med. Marian Łysiak
Dr Maria Maciejewska
Dr Bogusław Mansfeld
Dr Janina Mikołajska
Dr Zofia Mocarska-Tyc
Dr Zofia Mołodcówna
Prof. dr hab. Marian Mroczko
Prof. dr hab. Stanisław Mrozek
Ks. prof. dr hab. Mirosław Mróz
Ks. prof. dr hab. Anastazy Nadolny

Dr hab. Zbigniew Naworski	Prof. dr hab. Jerzy Smulski
Prof. dr hab. Mirosław Nesterowicz	Prof. dr hab. Andrzej Sokala
Dr Olga Nikonowicz	Dr hab. Andrzej Strobel
Prof. dr hab. Eugeniusz Ochendowski	Prof. dr hab. Adela Styczyńska
Prof. dr hab. Jerzy Olczak	Prof. dr hab. Stanisław Sudoł
Dr Przemysław Olstowski	Prof. dr hab. Marian Szarmach
Prof. dr hab. Tadeusz Oracki	Prof. dr hab. Jan Sziling
Mgr Marek Pankowski	Prof. dr hab. Józef Szudy
Ks. prof. dr hab. Zdzisław Pawlak	Prof. dr hab. Daniela Szymańska
Prof. dr hab. Franciszek Peptowski	Dr Elżbieta Święcka
Ks. prof. dr hab. Jan Perszon	Prof. dr hab. Janusz Tandecki
Dr Zbigniew Podgórski	Prof. dr hab. Jerzy Tomala
Prof. dr hab. Maria Poksińska	Dr Anna Tomczak
Mgr Grzegorz Potarzyński	Prof. dr hab. Janusz Tondel
Mgr Jan Pronobis	Mgr Janusz Umiński
Prof. dr hab. Krystyna Przewoźna-	Prof. dr hab. Roman Wapiński
-Armon	Prof. dr hab. Zbigniew Wojtczak
Dr Kazimierz Przybyszewski	Prof. dr hab. Andrzej Woszczyk
Dr Stanisław Rakowicz	Prof. dr hab. Gabriel Wójcik
Mgr Amalia Rosińska	Prof. dr hab. Teresa Wróblewska
Dr Antoni Rożej	Mgr Urszula Zaborska
Prof. dr hab. Andrzej Sadurski	Dr Tadeusz Zakrzewski
Prof. dr hab. Stanisław Salmonowicz	Mgr Kazimierz Zaremba
Prof. dr hab. Henryk Samsonowicz	Prof. dr hab. Elżbieta Zawacka
Prof. dr hab. Władysław Sawrycki	Mgr Anna Ziemlewska
Prof. dr hab. Janusz Skuczyński	Dr hab. Leszek Żyliński

**WYDAWNICTWA TOWARZYSTWA NAUKOWEGO W TORUNIU
ZA ROK 2006**

ZAPISKI HISTORYCZNE

Tom 71, z. 1, Toruń 2006, ss. 224.

Tom 71, z. 2-3, Toruń 2006, ss. 239.

Tom 71, z. 4, Toruń 2006.

Tom 71 (Suplement); Bibliografia historii Pomorza Wschodniego i Zachodniego oraz krajów regionu Bałtyku, Toruń 2006 (w wersji elektronicznej).

FONTES

T. 97

Lustracja województw wielkopolskich i kujawskich 1789, cz. 2, województwo sieradzkie, t. 2 – powiaty: piotrkowski, radomszczański, wieluński i ostrzeszowski, Toruń 2006.

PRACE WYDZIAŁU FILOLOGICZNO-FILOZOFICZNEGO

T. 38, z. 1

BIZIOR MAGDALENA: Od egzotyki do mistycznej całości. Przemiany wizji zła w twórczości Juliusza Słowackiego, Toruń 2006, ss. 264.

T. 38, z. 2

KRAJEWSKA MONIKA: Polsko-rosyjski słownik Lemowych neologizmów, Toruń 2006, ss. 164.

T. 38, z. 3

KAMPER-WAREJKO JOANNA: Pieśni pasyjne i wielkanocne w Kancjonale Piotra Artomiusza (Toruń 1601), Toruń 2006, ss. 190.

STUDIA SOCIETATIS SCIENTIARUM TORUNENSIS

Sectio C (Geographia et geologia), vol. 11, nr 2

KOT RAFAŁ: Georóżnorodność – problem jej oceny i zastosowania w ochronie i kształtowaniu środowiska na przykładzie fordońskiego odcinka doliny dolnej Wisły i jej otoczenia, Toruń 2006, ss. 190 + mapy.

Sectio H (Medicina), vol. 2, nr 3

ŁYSIAK MARIAN: Chirurgia toruńska w zarysie, Toruń 2006, ss. 184.

Biblioteka Główna UMK

300043288754

Biblioteka Główna UMK

300043288754